

Työeläke

3 2025

Eläketurvakeskuksen julkaisema työeläkealan ammatti- ja sidosryhmälehti

TYÖELÄKE-LEHTI
1965 60 2025
TYÖELÄKE-LEHTI

Toivo luo tulevaisuutta

Mistä toivo syntyy?
Tulevaisuudentutkija
etsii Suomelle suuntaa
lehden juhlanumerossa.

16

Keskiaukeaman kansigalleria esittelee maukkaita tärppejä Työeläke-lehden kuudelta vuosikymmeneltä.

14

Työeläke-lehden 60-vuotisjuhlanumerossa päätoimittajien all-stars-kokonpanolla keskustelua työeläkelän lehden roolista vaikuttamisen kanavana.

26

Tunnetaidot kehiin! Teemme päätöksiä tunteilla useammin kuin haluamme myöntää.

8

Tulevaisuudentutkija Sari Stenfors katsoo kauas tulevaisuuteen. Toivo luo tulevaisuutta.

Sisältö 3/2025

3 PÄÄKIRJOITUS

Tuovi Rautjoki:
Rohkeasti uutta kohti

4 ELÄKEBAROMETRI

Puolet suomalaisista
luottaa eläkejärjestelmään

4 TIEDOKSI

Korkeampi työeläkemaksu
poistuu 53–62-vuotiailta

5 TIEDOKSI

YEL-rahastointi
saatava käyntiin

7 SEPPÄSEN KOLUMNI

Kyllä osuustoiminnalle,
ei sosialismille

8 TAPASIMME

Tulevaisuudentutkija
Sari Stenfors

12 TUTKITTUA

Aiempaa useammin
eläkehakemus hylätään

14 LEHDEN HISTORIA

Päätoimittajien
yhteishaastattelu

16 60-VUOTISGALLERIA

Lehden kuusi
vuosikymmentä

18 PAINAVA SANA

KT:n toimitusjohtaja
Henrika Nybondas-Kangas

21 PUHEENAIHE

Miten säilyttää
hyvinvointivaltio?

24 EUROOPASTA

Suomi pärjää työurien
Eurostat-verailussa

26 OHJENUORA

Päätöksiimme vaikuttavat
myös tunnetilat

28 VASTAPAINO

Kaarlo Reipas hallitsee
kaavat oluen valmistuksessa

30 KONKARI KERTOO

Jaakko Tuomikoski kysyy:
Kuka kantaa riskit?

32 ETK:N UUDET JULKAISUT LEHDEN TILAUSLINKIT

Pääkirjoitus

1.10.2025

KAROLIINA PAATOS

Rohkeasti uutta kohti

TYÖELÄKE-LEHTI alkoi ilmestyä kuusikymmentä vuotta sitten, ja tämä lehti juhlistaa näitä vuosikymmeniä. Samalla suuntaamme katseen vahvasti tulevaisuuteen: tapaamme tulevaisuudentutkijan, joka tähtää utopian ja dystopian sijaan kohti protopiaa, realistista ja toivottavaa tulevaisuutta.

Oma urani työeläkealalla on kestänyt kuusi vuotta. Olen oppinut, että työeläkealalle ominaista on pitkäjänteisyys: meillä katsotaan kauas eteenpäin, vuosikymmenien taakse. Ennakoimme tulevaisuuden työeläkkeitä usein matemaattisesti, toteutuneen kehityksen ja nykyhetken faktojen pohjalta. Raken-
namme tulevaisuudenkuvia historian pohjalta, nojautuen siihen, mitä aiemmin on tapahtunut.

Kun puhutaan eläkkeistä, on selvää, että laskelmia tarvitaan. Niiden rinnalle kaipaaisiin kuitenkin enemmän myös laadullista keskustelua siitä, millaisia vaihtoehtoja tulevaisuuden työeläketurvassa voi olla. Se voi säilyä samankaltaisena, mutta muutokset lienevät todennäköisempiä. Työ ja työelämä joka tapauksessa muuttuvat ajan saatossa, ja työeläketurva on vahvasti niissä kiinni.

TULEVAISUUDENTUTKIJALLE visiointi edellyttää tasapainoa menneisyyden, nykyisyyden ja luovan tulevaisuusajattelun välillä. On osattava yhdistää erilaisia ilmiöitä ja kehityskulkuja poikkitieteellisesti.

Lopputuloksena on vaihtoehtoisia tulevaisuuksia, joihin johtaa polkuja nykyhetkestä. Kun löydämme toivotun tulevaisuuden, voimme rakentaa tietä sinne tästä päivästä käsin valintojemme avulla. Samoin voimme yrittää välttää tietoisella toiminnallamme ei-toivottuja tulevaisuuksia. Tämä malli toimii paitsi yhteiskunnan ja organisaation, myös yksilön kohdalla: nykyhetki on joskus ollut tulevaisuutta ja tiettyjen valintojen kautta olemme tähän päivään päätyneet.

PARHAAT AJATUKSET syntyvät vapaassa, myönteisessä ja toiveikkaassa tulevaisuusajattelussa. Jos näemme tulevaisuuden lukituna tai jopa menetettynä, se rajoittaa ja estää ajatteluamme. Ihmiselle ominaista on kuitenkin tarve myönteisyyteen ja toivoon. Toivo on samalla rohkeutta mennä eteenpäin, uutta kohti. /

TUOVI RAUTJOKI, VIESTINTÄJOHTAJA, ELÄKETURVAKESKUS
@TUOVIRAUTJOKI

**Valintamme
rakentavat
tietämme
tulevaisuuteen.**

Työeläke-lehti on työeläkealan ammatti- ja sidosryhmälehti.

JULKAISIJA

Eläketurvakeskus (ETK), Etk.fi

VERKKOLEHTI

Työeläkelehti.fi

TILAA UUTISKIRJE

www.etk.fi/uutiskirje/

PÄÄTOIMITTAJA

Tuovi Rautjoki

TOIMITUSPÄÄLLIKKÖ

Anne Iivonen

TUOTTAJA

Antti Karkainen

TOIMITUKSEN SÄHKÖPOSTI

tyoelake-lehti@etk.fi

TOIMITUSNEUVOSTO

Markku Aalto, Porasto Oy/ESY
Suvi Dufva, Varma
Jorma Kinnunen, Mela
Tapio Koivu, Veritas
Outi Pekkarinen, Ilmarinen
Suvi Ritola, ETK
Satu Sandell, Elo
Taru Teikari, Keva
Carita Wuorenjuuri, ETK

LEHTEÄ TEKIVÄT MYÖS

Milka Alanen, Katri Isotalo,
Susanna Kekkonen, Satu Kettunen,
Teemu Kuusimurto, Mikko Laaksonen,
Peter Lindström, Antti Mielonen,
Olli-Pekka Orpo, Karoliina Paatos,
Elina Päivinen, Pekka Seppänen,
Matti Remes, Mika Vidlund
ja Niko Väänänen.

KANNEN KUVITUS

Satu Kettunen

TILAUKSET JA

OSOITTEENMUUTOKSET

aineistotilaukset@etk.fi
puhelin 029 411 2500

VISUAALINEN SUUNNITTELU

Katri Saarteinen, ETK

TAITTO

Markku Laitinen, Aste Helsinki Oy

PAINO

Punamusta Oy
paperi Berga Classic PrePrint 100 g/m²

ISSN 0564-5808 (painettu)
Helsinki 2025, 61. vuosikerta
ISSN 1799-5221 (verkkoulkaisu)

Työeläke-lehti ilmestyy neljästi vuodessa.

nro	aineistot	lehti ilmestyy
4	31.10.	1.12.

Joulukuun numeromme painottuu työeläketurvan etuusviestintään ja sen 15 000 kappaleen lisäpainos suunnataan satunnaisjakeluna 30–40-vuotiaille (osoitelähteenä Väestötietojärjestelmä).

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Puolet suomalaisista luottaa eläkejärjestelmään

Vuoden 2025 Eläkebarometrissa noin puolet vastaajista kertoi luottavansa eläkejärjestelmään. Lähes puolet oli sitä mieltä, että eläkevaroja hoidetaan luotettavasti. Alle 30-vuotiailla luottamus eläkejärjestelmään oli vähäisempää, kun taas yli 60-vuotiailla yleisempää.

TEKSTI: ELINA PÄIVINEN

Luottamus on kaikkiaan laskenut selvästi verrattuna edellisvuoden vastaavaan kyselyyn. Samalla aiempaa suurempi osa vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä kysymyksistä, eli suhtautui neutraalisti.

– Vastauksissa näyttäytyy epävarmuus: vahvoja mielipiteitä on aiempaa harvemmalla, sanoo **Susan Kuivalainen**, Eläketurvakeskuksen tutkimusosaston päällikkö.

Hänen mukaansa maailmanpoliittinen ja taloudellinen epävarmuus, mutta myös julkinen keskustelu eläkeuudistuksesta, on saattanut vaikuttaa vastaajien arvioihin eläkejärjestelmästä.

Yli puolet pitää eläkeuudistusta hyvänä

Noin 55 prosenttia Eläkebarometrin vastaajista piti alkuvuonna sovittua eläkeuudistusesitystä vähintään melko hyvänä. Vastaajista lähes 60 prosenttia piti uudistuksessa neuvoteltua inflaatiovakauttajaa vähintään melko hyvänä. Eläkevarojen sijoitustoiminnan säätelyn muutosta piti puolestaan hyvänä reilut 40 prosenttia vastaajista.

Eläketurvakeskuksen ekonomisti **Sanna Tenhunen** toteaa, että suurin osa suomalaisista suhtautui eläkeuudistusesitykseen

Päälle kuusikymppisten luottamus työeläketurvaan on muita ikäryhmiä suurempi. Nämä vuonna 1965 valokuvaan ikuistuneet tyttölapset ovat melko varmasti ehtineet jo eläkeikänsä. (Kuva: Museovirasto, Historian kuvakokoelma, valokuvaaja Teuvo Kanerva).

myönteisesti tai neutraalisti. Kriittisesti siihen suhtautui vain alle kymmenes.

Hänen mukaansa vanhemmat vastaajat suhtautuivat uudistusesitykseen useammin myönteisesti, mutta alle 35-vuotiaistakin 45 prosenttia piti uudistusta hyvänä.

Suurin osa kannattaa eläkejärjestelmän periaatteita

Vaikka eläketurvan tulevaisuuteen ja luottamukseen liittyvissä kysymyksissä näkyi yleinen epävarmuus, vastaajat olivat laajasti tyytyväisiä eläkejärjestelmän peruseriaateisiin.

Valtaosa suomalaisista piti hyvinä periaatteina, että kaikki ovat saman järjestelmän ja samojen sääntöjen piirissä, eläkemaksut ovat korkeampia suurempituloisille ja että korkeampia eläkemaksuja maksaneet saavat korkeampaa eläkettä.

Kysely kerättiin tänä vuonna uudella tavalla, internetpaneelilla, kun aiempina vuosina vastaukset on saatu puhelinhaastatteiluilla. Tämä heikentää tulosten vertailtavuutta aiempien vuosien vastauksiin.

Kyselyyn vastasi huhtikuussa noin tuhat 18 vuotta täyttänyttä suomalaista.

Luottamus on laskenut selvästi edelliseen kyselyyn verrattuna.

SATU KETTUNEN

Työkyvyttömyyden rajamailla

JO 40 PROSENTTIA työkyvyttömyyseläkehakemuksista hylätään. Eläkkeen hylkäys ei silti aina tarkoita, että hakija kykenisi omaan työhönsä – päinvastoin.

Hylkäyksen saaneilla on monesti vaikeuksia työmarkkinoilla, sillä heidän työ- ja etuushistoriansa on muita rikkonaisempi.

– Hylkäävän päätöksen jälkeen henkilö päätyy usein työttömäksi. Jos toimintakyky ei muutu, hän hakee sairauspäivärahaa ja työkyvyttömyyseläkettä uudestaan, Eläketurvakeskuksen erityisasiantuntija **Samuli Tuominen** kuvailee kierrettä.

MITÄ ASIALLE VOISI TEHDÄ? Työkyky- ja kuntoutusasioista vastaava **Turkka Sinisalo** Työeläkevakuuttajat TELA ry:stä purkaisi kierteen perusterveydenhuollossa.

– Hylkäävän päätöksen saaneilla työttömillä palvelutarve on suuri. Heidän työkykynsä arviointi ja kuntoutuksen suunnittelu tulisi keskittää perusterveydenhuoltoon vain tietyille lääkäreille.

Lehtemme sivulla 12 tutkija **Mikko Laaksonen** tarkastelee artikkelissaan syitä eläkehakemusten hylkäykseen.

PETER LINDSTRÖM

ETK KOULUTTAA

Pysy kartalla ja kehitä osaamistasi

Eläketurvakeskus järjestää ajankohtaisia tapahtumia ja webinaareja alan asiantuntijoille sekä eläkeasioista kiinnostuneille. Alla poimintoja tulevista tapahtumista.

ETK LAW tulee jälleen: Lakisääteiset aamukahvit

Webinaari 3.10.

Eläkeneuvojen ajankohtaisaamu tietoisena

Webinaari 18.11.

Hallintolaki työeläkeasiantuntijan työssä

Webinaari 8.10.

Suomesta ulkomaille lähtevät työntekijät ja yrittäjät

Verkkokurssi

Työeläkeasioiden perusteet verkossa ja läsnäkoulutuksena

Monimuoto 14.–16.10.

Käy tutustumassa koulutustarjontamme: **koulutus.etk.fi**

Valtiolta
565
milj. €

Valtio maksaa 1/3 YEL-eläkkeistä

YRITTÄJÄN ELÄKETURVAN rahoituksesta valtio maksaa vuosittain yli 565 miljoonaa euroa. Noin kolmannes YEL-eläkkeisiin käytetystä eläkemenoista tulee valtion verorahoista. Valtion maksuosuus on kasvanut viime vuosina ja vastaisuudessa nousee vain lisää. Valtio joutuu maksamaan erotuksen YEL-eläkkeissä, koska yrittäjien maksamat vakuutusmaksut eivät ole riittäviä.

Korkeampi työeläkemaksu poistuu 53–62-vuotailta

TYÖELÄKEVAKUUTUSMAKSUN työntekijän maksuosuudet yhtenäistyvät ja maksuosuus on ensi vuoden alusta kaikille sama riippumatta työeläkevakuutetun iästä.

Tänä vuonna työntekijän maksu on ollut 7,15 prosenttia palkasta, mutta 53–62-vuotiaat ovat maksaneet korotettua maksua.

Vielä tämän vuoden joulukuun loppuun asti 53–62-vuotiaan työntekijän maksuosuus on 8,65 prosenttia palkasta. Ensi vuonna heiltä korotettu maksu poistuu, ja he maksavat saman kuin muut.

Muutos yhdenmukaistaa myös karttumaprocentin. Edellisessä vuoden 2017 eläkeuudistuksessa sovittiin, että ikääntyvien ikäryhmä kartuttaa eläkettä runsaammin siirtymäajan kestävässä korkeampana karttumana (1,7 % vuositulosta), mutta maksaakin siitä enemmän.

Siirtymäajan karttumavaikutus päättyy ja vuoden 2026 alusta lukien työeläkettä kertyy kaikille työeläkevakuutetuille 1,5 prosentin karttumalla.

NIMITYKSET

Markus Aho, DI, on nimitetty 1.5. alkaen Varman varatoimitusjohtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi.

Maaria Kettunen, KTM, on nimitetty 1.11. alkaen Kevan sijoitusjohtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi.

Mikko Mursula, KTM, on nimitetty 1.9. alkaen Ilmarisen toimitusjohtajaksi.

Annika Ekman, KTM, on nimitetty 1.9. alkaen Ilmarisen sijoitusjohtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi.

Seppo Kurki-Suonio, KTM, CFA, on nimitetty 19.5. alkaen Veritaksen osakesijoitusjohtajaksi.

Mikko Sankala, FM, on nimitetty 1.10. alkaen EK:n sosiaaliturva- ja eläkeasioiden asiantuntijaksi.

Elina Fogelholm, KTM, on nimitetty 9.12. alkaen Veritaksen toimitusjohtajaksi.

Sami Lönnroth, insinööri AMK, on nimitetty 12.5. alkaen Veritaksen IT- ja tietoturvapäälliköksi.

Tarja Syväälä, KTM, on nimitetty 1.5. alkaen Varman eläke- ja vakuutuspalveluista vastaavaksi johtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi.

20
TYÖELÄKEPÄIVÄ

Ke 5.11.2025 • FINLANDIA-TALO

25

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Nuoret, harmaantuva Suomi ja eläkeuudistus

Eläkeuudistus tulee, mikä muuttuu?

Nuorten luottamus tulevaisuuteen ja yhteiskuntaan

Pitkäikäinen Suomi ja ennustamisen vaikeus

Eläketurva vuonna 2050

...

Juhlistamme myös 60-vuotiaista Työeläke-lehteä

MIKKO KAUTTO
toimitusjohtaja
Eläketurvakeskus

TOMI KIILAKOSKI
vastaava tutkija
Nuorisotutkimusseura

JARI HANSKA
juontaja

KATRI MAKKONEN
juontaja

Lue lisää ja ilmoittaudu: [Etk.fi/tyoelakepaiva](https://etk.fi/tyoelakepaiva)

Kyllä osuustoiminnalle, ei sosialismille

ELINKEINOELÄMÄN valtuuskunta EVA tutki tänä keväänä suomalaisten suhtautumista eri taloudellisiin järjestelmiin ja ideologioihin. Tarjolla oli seitsemän vaihtoehtoa, joihin sai kertoa suhtautuvansa joko erittäin myönteisesti, melko myönteisesti, melko kielteisesti tai erittäin kielteisesti. (Sai myös sanoa, että ei osaa sanoa.)

Kunkin vaihtoehtona olleen aatteen nettosuosion voi mitata siten, että myönteisesti suhtautuvien määrästä vähennetään kielteisesti suhtautuvien määrä. Suomalaisten suosikkijärjestys on siten laskettuna seuraavanlainen:

1. Osuustoiminta	5. Kapitalismi
2. Markkinatalous	6. Konservatismi
3. Liberalismi	7. Sosialismi
4. Suunnitelmatalous	

Tulos saattaa yllättää, jos on seurannut julkista talouskeskustelua. Osuustoiminta ei nimittäin ole juuri kenenkään äänessä olevan lemmikki. Päinvastoin, tuntuu kuin osuustoimintaa pidettäisiin yhtä tunkkaisena historiallisena jäänteinä kuin sosialismia.

Osuustoiminnan suosio ei kuitenkaan yllätä niitä miljoonia tavallisia suomalaisia, jotka ovat osuuskuntien aktiivijäseniä.

TYÖELÄKEJÄRJESTELMÄN näkökulmasta suomalaisten ajatukset vaikuttavat hyvin suosiollisilta, sillä työeläkeyhtiöt ja muut keskinäiset vakuutusyhtiöt ovat osuustoiminnan yksi alalaji.

Markkinatalouden saama kakkossija suosikkilistalla ilahduttanee sekin työeläkeyhtiöitä. Nehän tähdentävät kilpailevansa toisiaan vastaan markkinoilla. Suomalaiset ilmoittavat tykkäävänsä myös liberalismista, ja sitä heille tarjoillaan, kun työeläkeyhtiöt saavat sijoittaa hallussaan olevia pääomia yhä vapaammin.

Hieman hämmäntävää on, että suunnitelmatalous on kansalaisten keskuudessa suositumpaa kuin kapitalismi. Ilmeisesti suunnitelmatalous ei tarkoita suomalaisille samaa kuin sosialismi, vaan sitä, että taloutta hoidetaan suunnitelmallisesti, pitkäjänteisesti ja vastuullisesti. Tästä on vaikkapa juuri työeläkejärjestelmässä on kyse.

Sosialismin kansalaiset torjuvat jyrkimmin, mikä osoittaa, että he todella tarkoittavat suunnitelmataloudella aivan muuta kuin sosialismia.

KANSALAISTEN jyrkkä ei sosialismille liene jyrkkä ei myös sille, että valtio kohentaisi talouttaan kajoamalla työeläkevaroihin.

EVAn kyselytutkimuksen perusteella työeläkejärjestelmällä ei siis ole mitään pelättävää kansalaisten taholta. Poliittiset päättäjät ovatkin sitten aivan eri taho. /

Kolumnisti Pekka Seppänen on riippumaton talouden tarkkailija.

**Suunnitelmatalous
on suositumpaa
kuin kapitalismi.**

Tapasimme Sari Stenforsin

Missä on Pohjantähti

Suomen visio on hukassa. Tulevaisuudentutkija Sari Stenforsin mukaan sitä pitäisi kysyä nuorilta, jotka tulevaisuudessa elävät.

Me ollaan hävitty tää peli, sanoi Aimo Nivaska. Kummelisketsin legendarisen jääkiekkovalmentajan analyysi kuulostaa tutulta juustohöylä-Suomen horroksessa.

San Franciscossa pitkään asunut tulevaisuudentutkija, tohtori **Sari Stenfors** ei tunne 1990-luvun klassikkosketsiä, mutta ymmärtää yskän. Hän synkistelee uutisten kanssa vain yhtenä päivänä viikossa. Se saa riittää. – Yritän katsoa kauemmas tulevaisuuteen, ja visioin vain myönteisiä tulevaisuuksia. Suomella on hyvät mahdollisuudet menestyä, mutta meiltä puuttuu visio.

Vuonna 2020 Stenfors valittiin Forbesin 50 naisfuturistin listalle. Hän on tutkinut muun muassa johtajuutta, teknologiaa ja ihmisten kykyä sopeutua muutoksiin.

Stenfors on erikoistunut protopioihin. Protopia on realistinen ja myönteinen tulevaisuusnäkemys. Se ei ole täydellinen (uto-

pia) tai synkkä (dystopia), vaan keskittyy pienin askelin paranevaan maailmaan.

– Dystopiat lamaannuttavat. Toisaalta liian disneymäinen utopiakaan ei motivoi meitä tekoihin, koska se ei voi toteutua. Vaikeudet pitää tunnustaa, ja niitä on edessä.

Engelin paussi 2.0

Stenforsin mukaan elämme aikaa, joka muistuttaa Engelin paussia. Taloushistorian käsite viittaa 1800-luvun alkupuolen Iso-Britanniaan, teollistumisen alkuhämärään.

Teknologia ja tuottavuus ottivat tuolloin suuria harppauksia ja koneet muokkasivat yhteiskuntaa perustavalla tavalla. Ihmisten, kaupunkien ja lopulta koko maailman piti muovautua uuteen aikakauteen, ja se otti aikansa.

– Teollistuminen teki työstämme robotti-maista. Tulevaisuudessa koneet vapauttavat meidät olemaan ihmisiä. Mutta muutosvaihe voi kestää useita vuosikymmeniä.

Teknologia mullistaa työelämän ja haastaa koko yhteiskunnan mukaan lukien eläketurvan. Muutoksen vaikeusastetta nostaa globaalien kriisien vyyhti. Lisäksi yhteiskuntamme harmaantuu ja näyttää polarisoituvan kovaa vauhtia.

– Olennaista on se, miten teknologian tuoma muutos kohdataan. Liskoaivomme toimivat hyvin sapelihammastiikereiden kanssa, ▶

”Toivo ei ole tunne, vaan tapa hahmottaa todellisuutta.”

Tulevaisuudentutkija Sari Stenfors on valmistunut kauppatieteiden tohtoriksi Aalto yliopistosta.

Tulevaisuudentutkija rakastaa historiaa. Sari Stenfors kuvattiin Kansalliskirjastossa Helsingissä.

mutta pelkoon pohjautuva varautuminen ei auta nyt. Ne yhteiskunnat, joilla on unelma, reitti ja resurssit pärjäävät muita paremmin.

Toivo ei ole tunne

Stenfors käyttää protopioissaan ns. backcasting-ajattelua. Ensin visioidaan haluttu tulevaisuus. Sitten kelataan vuosikymmeniä taaksepäin nykyhetkeen ja kysytään mitä pitää tehdä, jotta se toteutuu.

– Reitti muuttuu monta kertaa, mutta suunta on oikea, ja sitä kohti liikutaan päivä kerrallaan.

Myönteisten tulevaisuuskuvien tärkein polttoaine on toivo. Siitä puhuessaan tutkijan silmiin syttyy innostuksen kipinä.

– Tutkimusten mukaan toivo lisää merkittävästi ihmisen elinvuosia, keskimäärin jopa 12 vuotta.

Toivo oli myös tekijä, joka yhdisti keskitysleireiltä selvinneitä. Se auttoi jäsentämään ajatuksia ja etsimään kekseliäitä tapoja selviytyä.

Yhteiskunnan näkökulmasta toivo on kriittinen tekijä. Se on sosiaalista liimaa, joka ylläpitää luottamusta ihmisiin ja heidän muodostamiinsa instituutioihin, kuten vaikka eläketurvaan. Myös kaikki investoinnit, kouluttautuminen ja yrittäminen perustuvat ajatukseen paremmasta huomisesta.

– Toivo ei ole tunne, vaan tapa hahmottaa todellisuutta. Sen raameissa voi kokea kaikenlaisia tunteita, ja suhtautua silti toiveikkaasti tulevaisuuteen.

Stenfors on erityisen huolissaan nuorten tulevaisuuskon horjumisesta. Keväällä julkaistun Nuorisobarometri 2024:n mukaan nuorten tulevaisuususkon on laskenut

20 prosenttiyksikköä vajaassa kymmenessä vuodessa.

Jo aiemmin nuorten usko maailman ja Suomen tulevaisuuteen oli laskenut, mutta nyt myös usko omaan henkilökohtaiseen tulevaisuuteen laski.

Sari Stenfors

- Koulutus: KTT, tutkijataustaa mm. Stanfordin yliopistossa
- Työ: Tulevaisuudentutkija, yrittäjä
- Onnelliisuuden lähde: Yhteys ihmisiin, hetket luonnossa, meditaatio
- Motto: ”Tulevaisuus syntyy kahdesti: ensin mielessä ja sitten yhdessä tekemällä.”

”Olennaista on se, miten teknologian tuoma muutos kohdataan.”

Barometrin mukaan noin kaksi kolmesta nuoresta suhtautuu tulevaisuuteensa optimistisesti. Stenforsin mukaan toiveikkuus kasvaisi, jos maalla olisi suunta. Mutta mistä Suomen Pohjantähti löytyisi?

– Sitä pitää kysyä suomalaisilta, etenkin nuorilta, jotka tulevaisuudessa elävät.

Mallia Virosta

Stenfors ottaa esimerkin Virossa toteutetusta Hakkab looma! -projektista. Siinä virolaiset saivat unelmoida, millaisessa maassa he haluavat elää vuonna 2050.

Projektissa kerättiin yhteensä 13 000 unelmaa, joista suurin osa tuli nuorilta. Projektia varten koulutettiin 300 fasilitoijaa, jotka järjestivät pyöreän pöydän keskusteluja ympäri maata. Unelmia kerättiin muun muassa kouluissa ja verkkosivujen kautta.

Keräysvaiheen jälkeen tutkijat syöttivät aineiston yliopiston tekoälysovellukseen. Siltä poliitikot voivat kysyä näkemystä asioihin. Yksityiskohtaisia unelmia tärkeämpää oli selvittää, mitä arvoja erityisesti nuorilla on – mikä on heille merkityksellistä.

– Alustavien tulosten mukaan enemmistö virolaisista haluaisi vähemmän teknologiaa elämäänsä. Näen tässä taustalla yhteisöllisyyden kaipausta.

Humanismin aika

Ennen kuin saamme selvyyttä suomalaisen vision, kysytään miltä tulevaisuudentutkija toivoisi Pohjolan näyttävän 60 vuoden päästä.

Stenforsin protopiassa Suomi elää uutta humanismin aikaa. Maa on selvinnyt Engelin paussi 2.0:sta ja kukoistaa. Ongelmiakin toki on, mutta keskitytään nyt hyvään.

Stenforsin mukaan inhimilliset ominaisuutemme, kuten empatia, intuitio ja tietoisuus ovat tulevaisuudessa ainutlaatuisia ja arvokkaita.

– Kykymme syvälliseen eettiseen pohdintaan korostuu. Iso tehtävämme on toimia teknologian kompassina ja kehittää maailmaa parempaan suuntaan.

”Iso tehtävämme on toimia teknologian kompassina”, sanoo Sari Stenfors.

Vuonna 2085 ihmisen ja koneen liitosta on tullut saumaton osa kaikkia elämän osalujuita. Elämme kyborgiyhteiskunnassa. Kyborgilla tarkoitetaan ihmistä, jonka keho tai toimintoja on paranneltu teknisin välinein.

Hieman samalla tavoin kuin kuulokoje auttaa nyt heikkokuuloista, saamme huomattomia apuvälineitä, joiden avulla aistimme kehittyvät. Saatamme jopa löytää aivan uusia aisteja.

– Tätä rajan hämärtymistä on vielä vaikea hahmottaa, koska mielikuvamme kyborgista ovat lähinnä huonoista dystopia-elokuvista.

Eläke siltana elämänvaiheissa

Engelin paussi 2.0. jälkeen työ ei ole enää samalla tavalla pakollista kuin nyt. Robotit ovat vapauttaneet ihmiset rutinitehtävistä merkityksellisempään työhön.

Yhteiskunta saa rahoitusta monista uusista lähteistä, esimerkiksi robotityön tuotamaa lisäarvoa verotetaan. Suomessa on käytössä perustulon kaltainen järjestely, joka turvaa hyvinvoinnin perustan.

– Me ihmiset olemme tosi jänniä. Tutkimusten mukaan emme jää sohvalle, vaan ha-

luamme kehittää ja tehdä arvokkaita asioita. Joku voi perustaa pienen yrityksen, toisella on mahdollisuus hoivata isovanhempiaan tai lapsiaan.

Stenfors ei ole perehtynyt syvällisesti suomalaiseen eläketurvaan. Hän ajattelee, että se tulee väistämättä muuttumaan yhteiskunnan mukana.

Tulevaisuudessa elämme entistä vanhemmiksi ja urapolkumme ovat moninaisempia. Eläkkeen käsite, jos sellaista enää käytetään, turvaa vanhuuden lisäksi nykyistä laajemmin eri elämänvaiheita. Se voisi esimerkiksi mahdollistaa sapattivapaan elämän käännekohdissa.

– Sen avulla voisi turvallisesti pitää vähän vapaata, uusiutua ja levätä ennen uutta elämänvaihetta. Esimerkiksi silloin, kun vaihtaa työuran suuntaa tai jos haluaisi vaikkapa rakentaa mökin saareen. /

Lähteet:

Lee, L. O. ym. (2019). *Optimism is associated with exceptional longevity...PNAS*.
Rasmussen, Scheier & Greenhouse (2009). *Optimism and physical health. Annals of Behavioral Medicine*.

Mitä syitä on työkyvyttömyyshakemusten hylkäysten taustalla?

Eläkehakemus hylätään aiempaa useammin

Työkyvyttömyyseläkkeiden hylkäysosuus on viimeisen parinkymmenen vuoden aikana noussut huomattavasti. Kun vuonna 2007 työkyvyttömyyseläkkeen hakijoista 20 prosenttia sai kielteisen päätöksen, vuonna 2024 työeläkejärjestelmässä hylättyjen hakemusten osuus oli noin 40 prosenttia.

TYÖKYVYTTÖMYYSELÄKE on tärkeä osa Suomen eläkejärjestelmää ja sosiaaliturvan kokonaisuutta. Se tarjoaa taloudellista turvaa henkilöille, jotka eivät sairauden tai muun terveydellisen syyn vuoksi pysty ansaitsemaan toimeentuloaan työskentelemällä.

Työeläkejärjestelmän mukainen työkyvyttömyyseläke voidaan myöntää henkilölle, joka on täyttänyt 17 vuotta, mutta ei vielä ole saavuttanut oman syntymävuotensa perusteella määräytyvää vanhuuseläkeikää. Eläkkeen myöntämisen ehtona on, että hakijan työkyky on sairauden, vamman tai muun terveyteen liittyvän syyn vuoksi heikentynyt vähintään 2/5–3/5 henkilön normaalista työkyvystä, ja tämän heikentymisen arvioidaan kestävän yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan.

Jos hakijalle ei ole kertynyt riittävästi työeläkettä, voi hän saada työkyvyttömyyseläketä myös kansaneläkkeenä.

ELÄKELAITOS TEKEE eläkkeitä koskevat päätökset. Se voi hylätä työkyvyttömyyseläkehakemuksen, jos hakijan työkyky ei sen arvion mukaan ole heikentynyt työeläkelakien edellyttämällä tavalla.

Kun vuosituhanen alussa noin 20 prosenttia uusista työkyvyttömyyseläkehakemuksista hylättiin, vuonna 2024 hylättyjen hakemusten osuus oli 40 prosenttia. Osatyökyvyttömyyseläkkeiden hylkäysosuus on selvästi täysien työkyvyttömyyseläkkeiden hylkäysosuutta matalampi, mutta vuodesta 2010 lähtien täysien työkyvyttömyyseläkkeiden ja osatyökyvyttömyyseläkkeiden hylkäysosuus on noussut samaan tahtiin (Kuvio 1).

HYLKÄÄVÄN PÄÄTÖKSEN saaneiden osuus vaihtelee eri taustatekijöiden mukaan. Työkyvyttömyyseläkkeiden hylkäysosuus on korkeampi esimerkiksi alle 55-vuotiailla kuin tätä vanhemmilla hakijoilla.

Yksityisellä sektorilla työskentelevillä hylkäysosuus on korkeampi kuin julkisella sektorilla työskentelevillä. Perus- tai keskiasteen koulutuksen suorittaneilla on niin ikään hylkäyksiä enemmän kuin alemman tai ylemmän korkeasteen koulutuksen suorittaneilla.

Mielenterveyden häiriöiden vuoksi jätettyistä hakemuksista hylätään suurempi osuus kuin somaattisiin sairauksiin perustuvista hakemuksista. Tämä kuitenkin selittyy suurelta osin mielenterveyssyistä eläkettä hakevien nuoremmalla iällä. Ikäryhmitäin tarkasteltuna hylkäysosuuden erot mielenterveyssyistä ja somaattisten sairauksien perusteella eläkettä hakeneiden välillä ovat vähäisiä.

Hylkäysosuus on noussut kaikissa väestöryhmissä, tarkastellaanpa sitä minkä tausta-

tekijän mukaan tahansa. Myös sellaisissa ryhmissä, joissa työkyvyttömyyseläkkeiden hylkäysosuus on perinteisesti ollut hyvin matala, kuten 60 vuotta täyttäneillä ja kasvainten perusteella työkyvyttömyyseläketä hakeneilla, hylkäysosuus on viime vuosina noussut.

TYÖTTÖMILLÄ HYLKÄYSOSUUS on kuitenkin noussut enemmän kuin sellaisilla hakijoilla, jotka eivät ole olleet työttömänä ennen työkyvyttömyyseläkkeen hakemista (Kuvio 2).

Tämä johtuu erityisesti peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea saaneiden työttömiä hylkäysosuuden noususta.

Myös ansiosidonnaista työttömyysturvaa saavilla hylkäysosuus on kuitenkin selvästi ei-työttömiä korkeampi. Lisäksi joissakin suhteellisen pienissä hakijaryhmissä, kuten ulkomaan kansalaisilla ja hyvin lyhyen työuran tehneillä, hylkäysosuus on noussut muita enemmän.

Täyttä työkyvyttömyyseläketä hakeneil-

la hakijaryhmien väliset erot hylkäysosuudessa ja sen ajallisessa kehityksessä ovat hyvin samanlaiset kuin kaikilla työkyvyttömyyseläketä hakeneilla. Myös osatyökyvyttömyyseläketä hakeneilla tulokset ovat pääpiirteittäin samanlaisia. Niissä osaryhmissä, joissa täysien työkyvyttömyyseläkkeiden hylkäysosuus on korkea, se on korkea myös osatyökyvyttömyyseläketä hakeneilla.

Jos hylkäysosuuden nousuvauhdissa on tarkasteltavien ryhmien välillä eroja, on osatyökyvyttömyyseläkkeiden hylkäysosuuden nousu yleensä voimakkaampaa samoissa ryhmissä kuin täysien työkyvyttömyyseläkkeiden kohdalla.

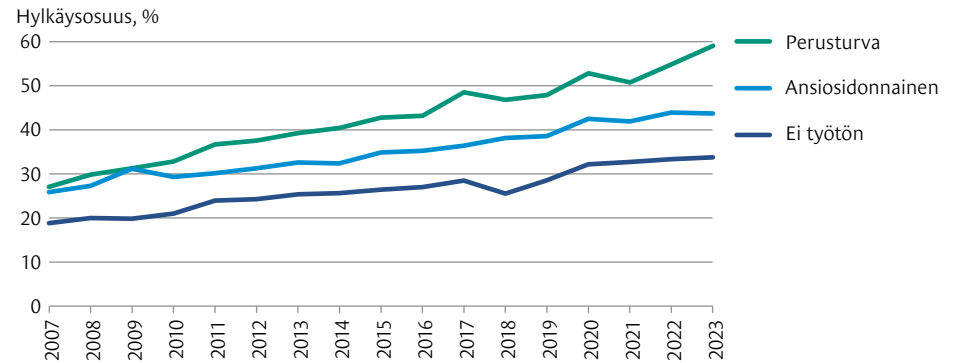
HYLKÄYSOSUUDEN NOUSU voi johtua joko siitä, että työkyvyttömyyseläketä haetaan entistä kevyemmin perustein tai siitä, että ratkaisulinja on ajan myötä tiukentunut. Voi myös olla, että molemmat selitysmallit vaikuttavat yhdessä.

Hakijoiden rakennetta kuvaavilla tekijöillä ei pystytä selittämään hylkäysosuuden nousua. Hakijoiden objektiivisen työkyvyn muutoksesta ei kuitenkaan ole käytettävissä tietoa. Kuitenkin erilaisten rakenteellisten tekijöiden vakiointi huomioi myös työkyvyn muutoksen vaikutusta, jos nämä tekijät ovat yhteydessä työkykyyn. Vaikuttaa myös epätodennäköiseltä, että kaikenlaiset hakijat sairausdiagnoosista ja kaikista muista tutkimuksessa tarkastelluista piirteistä riippumatta olisivat aiempaa työkykyisempiä ja hakisivat työkyvyttömyyseläketä aikaisempaa kevyemmin perustein. Ylipäätään työkyvyttömyyseläkkeen hakijoiden määrä ja väestön kokoon suhteutettu hakemisalttius ovat vähentyneet kaikissa ryhmissä nuorimpia hakijoita lukuun ottamatta. Tämäkään seikka ei viittaa siihen, että työkyvyttömyyseläketä haettaisiin aikaisempaa herkemmin.

Toinen hylkäysosuuden nousua selittävä vaihtoehto on työkyvyttömyyseläkkeen ratkaisukäytännön asteittainen tiukentuminen. Työkyvyttömyyseläkkeiden ratkaisua koskeva lainsäädäntö tai sitä koskevat soveltamisohjeet eivät ole muuttuneet. Myöskään työkyvyttömyyseläkkeiden ratkaisulinjaa ei ole tietoisesti kiristetty. Onko työkyvyttömyyseläkkeiden ratkaisulinja kuitenkin voinut tiukentua vähitellen ja huomaamatta?

TYÖELÄMÄ JA OLOSUHTEET ovat ajan saatossa muuttuneet, eikä pysyvää mittatikkua työkyvyn arvioinnin pohjaksi ole olemassa.

Kuvio 2. Täysien työkyvyttömyyseläkkeiden hylkäysosuus työttömyysturvaetuuden lajin mukaan

Yksityisellä sektorilla alle 60-vuotiaiden työkykyä arvioitaessa ei tarkastella vain hakijan nykyistä ammattia, vaan kaikkea sel-laista työtä, jonka tekemistä häneltä voidaan kohtuudella edellyttää. Erityisesti tällöin työkyvyn arviointi voi työelämän ja muun ympäristön muuttuessa olla haastavaa. Onkin perusteltua ajatella, että työelämän muutosten myötä myös käsitykset siitä, millaista työtä työkykyongelmista kärsivältä henkilöltä voidaan edellyttää, ovat voineet ajan kuluessa hyvinkin muuttua.

Myös yleinen työkykyyn ja työurien pidentämiseen liittyvä keskustelu voi vaikuttaa siihen, millaisena hakijan työkyky työkyvyttömyyseläkeratkaisua tehtäessä näytättyy. Työkykyyn liittyvissä keskusteluissa on toistuvasti painotettu osittaisinkin työkyvyn hyödyntämistä, kuntoutuksen ensisijaisuutta ja työkyvyttömyyseläkkeiden ehkäisyn tarkeyttä.

YHTEISKUNNALLISET UUDISTUKSET, kuten eläkeiän nostaminen ja varhaiseläkereittien karsiminen, viestivät samanaikaisesti työssä jatkamisen ja työelämässä pysymisen tarkeydestä.

Tällaiset yhteiskunnalliset muutokset voivat vaikuttaa siihen, keitä pidetään oikeutettuina työkyvyttömyyseläkkeeseen. Kun työssä jatkamista pidetään yhä tärkeämpänä, voi myös käsitys työkyvyttömyyseläkkeen hakijan riittävästä ja kohtuudella edellytettävästä työkyvystä tiukentua. /

Lähde: Mikko Laaksonen, Jyri Liukko, Juha Rantala. Miksi työkyvyttömyyseläkkeiden hylkäykset ovat lisääntyneet? Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 04/2025.

Tutustu tutkimusjulkaisuun julkari.fi:ssä

Korkean hylkäysprosentin varjopuolet

Mikko Laaksonen

Työkyvyttömyyseläkkeiden hylkäysosuus on 2000-luvulla kaksinkertaistunut työeläkejärjestelmässä. Tämä ei kuitenkaan itsessään tarkoita, että nykyinen ratkaisukäytäntö olisi liian tiukka tai että aikaisempi, matalampi hylkäysosuus olisi ollut oikea. Nousutta hylkäysprosenttia ei siten sinänsä voida pitää ongelmana. Hylkäävä työkyvyttömyyseläkepäätös on kuitenkin pettymys hakijalle, joka on hakenut työkyvyttömyyseläketä uskoen hakemuksensa läpimenoon. Vaikka työkyvyttömyyseläketä ei myönnetä, taustalla on kuitenkin työkykyyn liittyviä puutteita terveydellisistä ja mahdollisesti myös muista syistä.

Hylkäävän työkyvyttömyyseläkepäätöksen saaneet voivat myös olla toimeentulonsa suhteen hankalassa tilanteessa. Hylkäyksen jälkeinen työttömyys on yleistä, ja vain harvoin ansiotyö on pääasiallinen toimeentulon lähde hylkäystä seuraavina vuosina.

Hylätyt hakemukset tarkoittavat myös tietyllä tapaa turhaan tehtyä työtä, esimerkiksi lääkärintlausuntojen laatimisen ja hakemusten käsittelyn muodossa.

Sanataiturointia myös rivien välissä

Vaikuttamisen kanava

Tapasimme yhteishaastattelussa neljä lehtemme viimeisintä päätoimittajaa. Heille niin kuin lukijoilleenkin Työeläke-lehti ilmentää työeläkealan yhteistä identiteettiä. Pyöreässä pöydässä Pirkko Jääskeläinen, Reijo Ollikainen, Kati Kalliomäki ja Tuovi Rautjoki keskustelivat lehden merkityksestä.

Päätoimittajina kukin heistä on työssään vaikuttanut Eläketurvakeskukseen julkaiseman Työeläke-lehden sisältöpainotuksiin. He myös johtivat viestintäosastoa, jossa lehden sisällöt on toimitettu omana tuotantona aina lehden perustamisvuodesta 1965 lähtien.

TYÖELÄKE-LEHTI on ilmestynyt 60 vuoden ajan. Edelleen lehden tarkoitus on kirkas.

– Olemassaolonsa ajan lehti on tarjonnut työeläkealan foorumin, jossa eri toimijat voivat jakaa näkemyksiään, vuosina 1991–2001 päätoimittajana työskennellyt **Pirkko Jääskeläinen**, 81, tiivistä lehden tarkoituksen.

Jääskeläinen tunsu kentän hyvin ja tiesi, että lehti on ollut etenkin alkuvuosina tärkeä tiedonvälittäjä. Lainsäädäntö- ja etuus uudistuksissa lehti on kertonut muutosten vaikutuksista, julkaissut soveltamisohjeita, mutta toteuttanut myös journalistista tehtäväänsä keskustelun herättäjänä.

Reijo Ollikaisen, 78, pesti lehden johdossa 2002–2009 osui aikaan, jolloin vuoden 2005 suurta eläkeuudistusta ensin valmisteltiin ja sitten lakien voimaantulosta viestitettiin. Ollikainen pitää tärkeänä yhteisen ymmärryksen luomista.

– Keskityimme erityisesti siihen, että lehti olisi ajankohtaisuudessaan relevantti. Koin velvoitteekseni vakuuttaa lehdessä, että eläkejärjestelmä on kestävä ja oikein rakennettu pitkälle tulevaisuuteen.

– Sillä järjestelmään ei aina luotettu, ja varsinkin nuoremmat ihmiset epäilivät, täytettäisiinkö lupaukset, Ollikainen sanoi.

Jääskeläinen nyökkäili vieressä ja totesi, että lehti on auttanut lukijoita reagoimaan muutoksiin sekä yhteiskunnassa että eläkejärjestelmässä. Lehden rooliin alan sidosryhmälehtenä sopii, että se kokoaa kentän keskustelemaan yhteisistä, isoista ja vaikeistakin aiheista.

– Toimituksen tehtävänä oli tarjota tutkitun tiedon lisäksi myös oivaltavaa ja syvällistä analyysia, Jääskeläinen muistutti.

TOIMITUSTYÖSSÄ Ollikainen korosti, että lehden tuli olla ajankohtaisuudessaan relevantti. Tähän pöydän vastapuolella Ollikaisen seuraaja ja nykyään Verohallinnon viestintäjohtaja **Kati Kalliomäki**, 62, tarttui ja jatkoi puhetta saumattomasti.

– Halusimme myös, että lehti olisi helpposti lähestyttävä ja kiinnostava. Siksi teimme sisältöjä, jotka puhuttelivat sekä asiantuntijoita että laajempaa yleisöä.

– Keskustelun herättäjänä lehti on ollut tärkeä osa alan identiteettiä, hän kiteytti.

Kalliomäki toimitti lehteä vuosituhanen alkupuolella ensin toimituspäällikkönä ja päätoimittajana tuotteliaan kymmenvuotiskauden (2009–2019). Kalliomäki muistaa mainita myös sisarlehden, vuotta myöhemmin perustetun *Arbetspensionin*, jolla on uskollinen ruotsinkielinen lukijakuntansa.

NYKYINEN päätoimittaja **Tuovi Rautjoki**, 49, on työskennellyt vuodesta 2019 lähtien. Tänä aikana hän on nähnyt talouspuheen ja valtion budjettiahdinkoon keskittyvän yleisen julkisen keskustelun vallanneen tilaa yhä enemmän. Työeläke-lehtikin toimii tässä todellisuudessa, jossa heikkenevä työllisyys, ikääntyvä väestö ja heikko taloustilanne yrittävät horjuttaa myös työeläketurvan perustaa.

Rautjoki tähdentää, että yhä edelleen lukijat etsivät lehdestä argumentteja osallistukseen eläketurvaa koskeviin keskusteluihin.

Sisältövalinnoillaan lehti voi lisätä avoimuutta ja osoittaa kykyä tarttua myös vaikeisiin aiheisiin. Lehden yhtenä kohderyhmänä on myös media. Teemojen taustoittajana ja juttunäkökulmillaan lehti lisää yleisönsä ymmärrystä eläketurvasta.

Tuovi Rautjoki ja Kati Kalliomäki.

”Aiheemme puhuttelevat laajaa yleisöä.”

– Haluamme edelleen tarjota ajankohdasta ja syvällistä sisältöä, joka puhuttelee myös laajaa yleisöä, Rautjoki sanoi.

– Lehti mahdollistaa pitkät artikkelit, joita tarvitaan monimutkaisten asioiden selittämiseen.

LEHDEN LEVIKKI on parina viime vuosikymmenenä asettunut noin 7 500 tilaajaan. Samanaikaisesti työeläkeala on fuusioitunut, ja toimijoiden määrän vähenemisen myötä myös työpaikat harventuneet.

– Haluamme edelleen tarjota painetun lehden hyvin toimitetuina ja lukijoita puhuttelevin sisällöin, Rautjoki sanoi.

Lehti teki digiloikan, kun vuonna 2021 painetun lehden rinnalla alkoi ilmestyä kaikille avoin Työeläkelehti.fi-verkkolehti.

Sen myötä monikanavaisuus on lisännyt tiedon jaettavuutta. Verkkolehti tavoittaa vuositasolla reilut 30 000 lukijaa. Juhlavuonna 60-vuotiaan lehden lukijamäärät etenkin

Reijo Ollikainen ja Pirkko Jääskeläinen.

”Sisällöltään relevantti ja luotettava.”

verkossa näyttävät hyvää noususuuntaa.

Lehti herättää erilaisia mielipiteitä yleisössään. Tästä päätoimittajat ovat kukin aikanaan olleet hyvin tietoisia. Sanan säilä monasti hyvinkin vastakkaisten äänten eläkepolitiikassa on synnyttänyt etenkin pääkirjoituksiin tyyliä, jota on luettu myös rivien välistä. Ollikainen sanataituroinnissaan oli tässä lajissa tavattoman etevä.

MONIÄÄNISEN hajautetun työeläkejärjestelmän yhtenäisyyttä on peilattu lehtiutuissa. Näin lehti pyrkii välittämään argumentteja työeläkkeiden ja sosiaaliturvan puolesta alalla työskenteleville ja sidosryhmille. Rautjoki kaipaasi nykytilanteessa työeläkealan sisältä aiempaa rohkeampaa argumentointia.

Sitä tarvitaan, jotta työeläketurvan ja yhteisen järjestelmän tarkoitus ymmärrettäisiin yhteiskunnassa laajemmin.

Julkisen talouden kestävyysvajeen ja voi-

mistuneen sijoituspuheen sijasta Jääskeläisenkin huomaa lukijana odottavansa lehden myös sisältöä, joissa työeläke mielletään ihmisten asiaksi.

Koko systeemissä on lopulta kyse tulevien ja nykyisten eläkkeensaajien turvasta.

– Kerrotaan myös se, miten suuri osa suomalaisista elää mukavasti vanhuuttaan juuri työeläkkeiden ansiosta. /

Päätoimittajat kautta aikain

Matti Karjalainen 1965–73
Yrjö Larmola 1974–89
Kari Arola 1990
Pirkko Jääskeläinen 1991–2001
Reijo Ollikainen 2002–2009
Kati Kalliomäki 2009–2019
Tuovi Rautjoki 2019–

Lehden kuusi vuosikymmentä

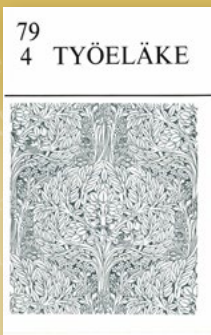
Poimimme muutamia otteita menneiltä Työeläke-lehden vuosikymmeniltä.

Koko Suomen eläketutkimus

Professori **Terho Pulkkinen** (1926–2011) raportoi laajasta tutkimuksesta, jonka päätehtävät olivat:
1) eläketurvan mittaaminen,
2) eläketurvan projisoiminen tulevaisuuteen ja 3) vanhuus- ja työkyvyttömyyspolitiikan tavoitteiden määrittely.

TYÖELÄKE 1:1965

Arava-asuntoja työeläkevaroilla

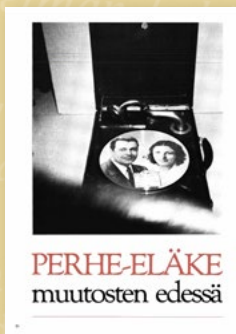
Lieksassa metsuri **Pertti Oinonen** perheineen asui metsäalan työeläkekassan vuokra-asunnossa, ja poseerasi kuvassa liuta mukuloita polvellaan. Työeläkevaroin aravahoituksella rahoitettiin joka kolmas uudiskohde.

TYÖELÄKE 4:1979

Leskeneläkettä miehille?

Naisten työssäkäynti kasasi uudistuspaineita:
”Sukupuoleen ja avioliittoon sidottu...leskeneläke on asetettu kyseenalaiseksi”, kirjoitti Eläke-Sammon päällikkö Markku Koponen. Perhe-eläkeuudistus tuli voimaan 1989.

TYÖELÄKE 2:1985

Ilman näppylöitä eläketurvasta

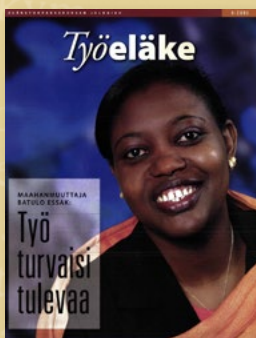
Nuoria käsittelevässä erikoisnumerossa pyrittiin vahvistamaan uskoa tulevaisuuteen. ”Eläkkeistä voi keskustella nuorten kanssa ilman, että he saavat näppylöitä”, kertoi reportaasi Next Step -messuilta.

TYÖELÄKE 1:1995

Jopa yli odotusten

”Työeläkeuudistus ei käynnistänyt ryntäystä eläkkeelle, monet näyttävät jatkavan hommia”. Näin kiteytti Eläketurvakeskuksen viestintäjohtaja **Reijo Ollikainen** juuri voimaan tulleen joustavan eläkeiän ensitunnelmia.

TYÖELÄKE 4:2005

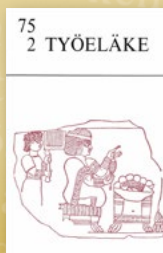
Tupomies Laatonen jätti näyttämön

Lasse Laatonen on vaikuttanut vuosikymmenet eläkepolitiikan ytimessä. ”Oikeuden tekeminen nuorille oli eläkeuudistuksen tärkein linjaus”, painotti tupo-aikakauden EK:n konkarineuvottelija eläkkeelle jäädessään.

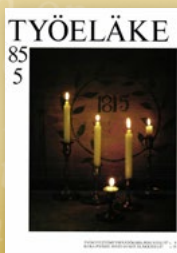
TYÖELÄKE-LEHTI 5:2014

Tiedot tallessa magneetilla

Tasokorotus työeläkkeisiin

Työkyvystä perusteluja

Politiikkaa ja supistuksia

YEL puhutti jo vuonna 2000

2005 uudistus parttien lapsi

Kari Puralle ei yksi suunta riitä
Sijoituspolitiikka mietittävää työmarkkinajärjestöjä
Työeläkeyhtiöiden heikko tulostahti jatkui

Luottamus eläketurvaan on ollut ajankohdainen aihe lehdessä vuosikymmenestä toiseen. Vuonna 1984 luottamusta koettelivat vakuutusyhtiöiden fuusiot, joiden pelättiin sekoittavan eläkealaa ja työeläkkeiden maksuun liittyviä vastuita.

”Nykyinen työeläkejärjestelmä on luotettava ja toimii hyvin”, toppuutteli sosiaali- ja terveysministeriön vakuutusosaston ylijohtaja **Jukka Rantala**. Hän työskenteli sittemmin (vuosina 2001–2019) lehteä kustantavan Eläketurvakeskuksen toimitusjohtajana.

TYÖELÄKE 4:1984

Människan i huvudrollen

Berättelsen om pensionen ska handla om människan, konstaterades det på Arbetspensionsdagen år 2017. Pensionen berör människor i alla åldrar, men ligger långt i framtiden och är svår att greppa. Hur berättelsen om den ska bli levande och få luft under vingarna diskuterades i en panel med **Baba Lybeck** som ledare och **Alf Rehn** som en av deltagarna.

Tidskriften Arbetspension är systerpublikation till Työeläke och har utkommit sedan år 1966.

ARBETSPENSION 2:2017

Venäjällä sinnitellään

Kalastaja Selkämereltä

YEL-povaus tulevasta

Julkinen sektori muutosten edessä

Hyvinvointivaltio pysyy – mutta muuttaa muotoaan

Taloutta vahvistamalla ja palveluja priorisoimalla Suomi on yhä hyvinvointivaltio vuonna 2040. Etusijalle on laitettava nuorten asiat, sanoo työnantajajohtaja Henrika Nybondas-Kangas.

Onko Suomi vuonna 2040 vielä hyvinvointivaltio, jossa lapset oppivat lukemaan ja sairaat saavat hoitoa?

Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajien (KT) toimitusjohtaja **Henrika Nybondas-Kangas** on kokenut työmarkkinaneuvottelija, mutta työhön kuuluu välillä myös yhteiskunnan peruskysymyksen pohdinta.

Julkisten palvelujen rapautuminen halitsee otsikoita. Hänen mielestään myönteisemmänkin skenaarion toteutuminen on mahdollista.

– Se vaatii kuitenkin meiltä päättäjiltä ja kansalaisilta toimia, joilla maan talous saadaan vakautettua. Keskeisiä asioita ovat työllisyyden parantaminen ja talouskasvu. Ne tapahtuvat ennen muuta yksityisellä sektorilla.

Toimivaa julkista sektoria tarvitaan

Julkisen sektorin rooli verrattuna yksityiseen on ikuisuusteema, josta käydään varmasti keskustelua tulevinakin vuosina. Nybondas-Kangas muistuttaa, että hyvin toimiva julkinen sektori on edellytys myös yritysten menestykselle.

– Yhteiskuntamme on rakentunut kahden työssäkäyvän vanhemman mallille. Se edellyttää toimivia julkisia palveluja päiväko-deista vanhusten hoivaan. Tämä tulisi myös yksityisen sektorin tunnistaa ja tunnustaa.

Nybondas-Kankaan visiossa hyvinvointivaltio säilyy, mutta vuonna 2040 se on muutanut monessa asiassa muotoaan. Yhteiskunta on teknologisesti älykkäämpi, mutta

taloudellisesti tarkemmin mitoitettu kuin nykyisin.

Hän ratkoisi väestön ikääntymisen tuomia haasteita muun muassa uudistetun palvelurakenteen, pitkien työurien ja maahanmuuton avulla.

Palveluja on pakko priorisoida

– Taloutta vahvistavista ponnisteluista huolimatta meillä edessä on väistämättä priorisointi, millaisia palveluja verovaroilla on mahdollista tuottaa. Jokaisen meistä on mietittävä, mistä olemme valmiita luopumaan, Nybondas-Kangas sanoo.

Hän ei lähde tässä haastattelussa nimeämään mahdollisia säästökohteita. Hän nostaa kuitenkin yhden asian, mistä ei ainkaan saa nipistää.

”Meidän pitää panostaa kunnolla nuorten työkyvyn tukemiseen.”

Nybondas-Kankaan mielestä nuorten osaamisen ja jaksamisen tukeminen tulee olla etusijalla, kun rajallisia resursseja julkisissa palveluissa jaetaan. Koko yhteiskunnan tulevaisuuden kannalta on oleellista, että koulutuksesta, nuorten terveyspalveluista ja ylipäänsä nuorten palveluista ei tingitä.

– Meidän pitää panostaa kunnolla nuorten työkyvyn tukemiseen. Toinen iso haaste

on, että me kaikki pysymme työkykyisinä mahdollisimman pitkään.

Sote-aikataulu liian tiukka

Nybondas-Kankaan mielestä meneillään olevista yhteiskunnallisista muutoksista suurin on vuoden 2023 alusta voimaan astunut sote-uudistus. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvas-tuun siirtyminen kunnilta hyvinvointialueille oli niin iso ponnistus, että sen sulattelu ja tasapainon hakeminen vievät vuosia.

Nybondas-Kankaan mielestä hyvinvointialueiden kannalta on erityisen haastavaa, että niiltä vaaditaan nyt sopeutumista tiukkoihin talousraameihin hyvin lyhyessä ajassa.

– Ensin sote-uudistusta valmisteltiin 10–15 vuotta. Nyt hyvinvointialueiden pitäisi laittaa asiat kuntoon parissa vuodessa. Liian lyhyessä ajassa vaaditaan todella paljon.

Nybondas-Kankaan mukaan kuntia nä-rästä puolestaan se, että hallitus leikkaa niiltä valtionrahoitusta, mutta samaan aikaan kunnille sälytetään lisää lakisääteisiä tehtäviä.

Esimerkiksi hän nostaa tänä vuonna voimaan astuneen TE-uudistuksen, jossa työvoimapalvelut siirtyivät valtiolta kuntien vastuulle.

– Olemme huolissamme työllisyyspalvelujen uuden toimintamallin jalkauttamisesta.

Samaan aikaan palvelujen rahoitukseen tarkoitetut valtionosuudet vähenevät. Arvioiden mukaan ne ovat pienemmät kuin mitä valtiolla itsellään oli niihin käytettävissä.

Kunta- ja hyvinvointityönantajien (KT) toimitusjohtaja Henrika Nybondas-Kangas on tehnyt KT:ssä 25 vuoden työuran.

”Julkisen sektorin on pystyttävä tarjoamaan houkuttelevia työpaikkoja”, sanoo Henriikka Nybondas-Kangas.

Nybondas-Kankaan mukaan palveluverkon kattavuus on tällä hetkellä ehkä kuummin puheenaihe sekä kunnissa että hyvinvointialueilla. Moni kunta karsii kouluverkkoaan lasten vähentyessä. Yhtä lailla hyvinvointialueiden on käytävä tarkalla kammalla läpi, millaisia terveys- ja sosiaalipalveluja eri toimipisteissä pystytään tarjoamaan.

– Osa palveluista digitalisoituu, mikä tarkoittaa uusiin palvelumuotoihin totuttelua. Toisille se on hyvä asia, toisille vähemmän mieluista. Digitalisoituminen on kuitenkin jo nyt tullut jäädäkseen moneen asiaan.

Keva aitiopaikkana eläkkeisiin

Maaliskuussa KT:n toimitusjohtajana aloittanut Henriikka Nybondas-Kangas on tehnyt KT:ssa 25 vuoden työuran. Viimeksi hän työskenteli työnantajajärjestön neuvottelujohtajana.

Uuden tehtävän myötä Nybondas-Kangas valittiin eläkevakuuttaja Kevan hallitukseen. Se on aitiopaikka seurata asioita, joiden ratkaisua julkisen alan työnantajat joutuvat tulevina vuosina pohtimaan.

Hän muistuttaa, että eläkkeet rahoitetaan työnantajilta ja työntekijöiltä perittävillä eläkemaksuilla. Tätä varallisuutta eläkevakuuttajan on hoidettava sijoittamalla varat tuottoisasti riskit huomioiden.

Kevalla on oma roolinsa myös työurien pidentämisessä, kun ne tarjoavat työnantajille esimerkiksi työelämäpalveluita työkykyjohtamisen tueksi.

Mainettaan parempia työnantajia

Juuri nyt kunnissa ja hyvinvointialueilla joudutaan tekemään kipeitä lomautuksia ja irtisanomisia. Tulevina vuosina julkinen sektori joutuu kuitenkin löytämään uusia työntekijöitä eläkkeelle jäävien tilalle.

Kevan eläköitymisennusteen mukaan hyvinvointialueiden työntekijöistä vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeille on poistumassa seuraavan kymmenen vuoden kuluessa arviolta 28 prosenttia ja kunta-alan henkilöstöstä noin 30 prosenttia.

– Julkisen sektorin on pystyttävä tarjoamaan houkuttelevia työpaikkoja, joihin työntekijä haluaa sitoutua.

Nybondas-Kankaan mielestä tämä vaatii esimerkiksi hyvää henkilöstöjohtamista ja kilpailukykyisiä työsuhteen ehtoja.

– Alalla on tehty paljon toimenpiteitä palkkauksen parantamiseksi, mutta emme voi olla koskaan palkitsemisessa kaikkein kilpailukykyisin työnantaja.

Hänen mielestään julkiset työpaikat ovat huomattavasti mainettaan parempia.

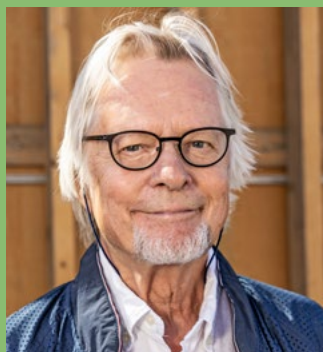
– Julkiset työnantajat ovat vastuullisia toimijoita, jotka noudattavat tarkasti lakeja ja työehtosopimuksia. Ne myös tarjoavat merkityksellistä työtä terveydenhuollosta opetukseen. ✓

Sairauspoissaoloissa maltillista laskua

HENKILÖSTÖN sairauspoissaoloilla on julkiselle sektorille isot kustannusvaikutukset muutenkin tiukassa taloustilanteessa. Kevan tilastot kertovat, että kunta-alan työnantajille työkyvyttömyydestä aiheutui vuonna 2024 noin 700 miljoonan euron välittömät kulut. Hyvinvointialueilla vastaava luku oli noin 600 miljoonaa euroa.

Hyvä uutinen on, että sairauspoissaolot ovat koronapandemian jälkeen vähenty-

neet maltillisesti jo toista vuotta peräkkäin. Erityisesti 50–59-vuotiaiden poissaolopäivät ovat vähentyneet merkittävästi. Sen sijaan alle 30-vuotiaille kuntatyöntekijöille kertyi edeltävää vuotta enemmän sairauspoissaoloja. Kevan mukaan nuorten pitkien sairauspoissaolojen syynä ovat usein mielenterveyden häiriöt, kuten ahdistuneisuushäiriöt.

Emeritusprofessori
Juha Alho
Helsingin yliopisto

Tutkimusosaston päällikkö
Susan Kuivalainen
Eläketurvakeskus

Tutkimusprofessori
Pasi Moisio
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos

Katse tulevaisuuteen

Onko Suomi vuonna 2040 vielä hyvinvointivaltio ?

Hyvinvointivaltion perusajatus kantaa vielä vuonna 2040, mutta väestökehitys ja talouden realiteetit vaativat korjausliikkeitä. Millaisia?

Miltä menestyvä Suomi näyttää vuonna 2040? Tätä kysymystä pohtii Helsingin Allas See Poolilla kolme asiantuntijaa, jotka arvioivat hyvinvointivaltion tulevaisuutta eri näkökulmista.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimusprofessori **Pasi Moisio** on ollut viime vuosina mukana sosiaaliturvan keskeisten kehityshankkeiden valmistelussa. Poliittisessa keskustelussa vaaditaan usein hyvinvointivaltion "pelastamista", mutta se on hänen mielestään liian raflaava termi.

– Julkisten palvelujen supistaminen tai sopeuttaminen ei tarkoita sitä, että olisimme

romuttamassa hyvinvointivaltiota. Myös institutionalisoituneessa turvassa voi olla aaltoiluketta pitkällä aikavälillä. Turva voi olla vähän niukempaa esimerkiksi silloin, kun väestörakenne vanhenee, Moisio sanoo.

Eläketurvakeskuksen tutkimusosaston päällikkö **Susan Kuivalainen** huomauttaa, että väestön ikärakenteen muutos asettaa hyvinvointivaltion uudenlaiseen tilanteeseen. Suomi on tällä hetkellä maailman kolmanneksi ikääntynein maa ja väestö ikääntyy yhä nopeasti.

– Mallia ei voi ottaa mistään, vaan Suomen on kehitettävä oma toimintamallinsa hyvinvointivaltion turvaamiseksi. Päätök-

sentekijöiden ja kansalaisten on tunnustettava faktat ja tehtävä niiden pohjalta päätöksiä.

Väestöennusteita kannattaa hyödyntää

Emeritusprofessori **Juha Alho** on väestötieteen asiantuntija, jonka erikoisalaa ovat väestörakenne ja sitä koskevat ennusteet. Hänen mukaansa Suomen työikäisten määrää vuonna 2040 on suhteellisen helppo arvioida, sillä tuolloin 20–70-vuotias väestö on jo syntynyt.

– Iso epävarmuus liittyy kuitenkin maahanmuuttajien määrään, Alho sanoo.

”Päätöksentekijöiden ja kansalaisten on tunnustettava faktat ja tehtävä niiden pohjalta päätöksiä.”

SUSAN KUIVALAINEN
ELÄKETURVAKESKUS

Juuri nyt Ukrainan sota on tuonut kymmeniä tuhansia Suomeen. Alho odottaa, että kaikki tänne tulleet eivät kuitenkaan jää tänne, kun olot kotimaassa joskus rauhoituvat.

– Joka tapauksessa on odotettavaa, että maahanmuuttajien osuus työikäisestä väestöstä kasvaa, mikäli emme itse karkota heitä nurjalla suhtautumisella.

Alhon mukaan hyvissäkin väestöennusteissa on epävarmuutta, jota yleensä aliarvioidaan. Hänen mielestään ennusteita voitaisiin hyödyntää paremmin, jos tulevan kehityksen epävarmuudesta olisi käytössä realistisempi kuva. Valtiovarainministeriö ja Tilastokeskus eivät rutiininomaisesti tuota tarvittavia ennusteita.

– Mallia voisi ottaa työeläkejärjestelmästä, jossa käytetään paljon pitkän aikavälin ennusteita ja tehdään päätöksiä sen mukaan.

Yhteiskunnan ja yksilön vastuisiin tarkennusta

Pasi Moisio toimii puheenjohtajana valtioneuvoston nimittämässä sosiaaliturvakomiteassa, jonka tehtävänä on vuosina 2020–2027 tehdä ehdotuksia ja aloitteita sosiaaliturvan uudistamiseksi.

– Nykyisessä keskustelussa painottuvat julkisen talouden velkaantuminen ja palvelujen leikkaukset. Nyt tarvitaan paljon syvällisempää keskustelua hyvinvointivaltion perusajatuksista.

”Tarvitaan syvällisempää keskustelua hyvinvointivaltion perusajatuksista.”

PASI MOISIO
TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Moisio toivoo, että perusasiasta vallitsee jatkossakin yksimielisyys. Hyvinvointivaltio on sitoumus ja eräänlainen vakuutus, joka takaa kaikille yhteiskunnan jäsenille terveyden ja toimeentulon turvaa elämän riskien toteutuessa.

Moisiosta on kuitenkin tärkeää käydä arvokeskustelua, mikä on tulevaisuudessa hyvinvointivaltion rooli suhteessa kansalaisten oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Hän toivoo, että Varman toimitusjohtaja **Risto Murron**

avaus aikuisten lasten vastuusta ikääntyvien vanhempiensa hoivasta avaisi osaltaan keskustelua.

– Yksilön, perheen ja yhteisön vastuu hyvinvoinnin turvaamisessa suhteessa valtioon on ollut Suomessa eräänlainen tabu, josta on vaikea käydä poliittista keskustelua.

Arvomaailmassa isoja muutoksia

Moisio huomauttaa, että Suomi näytti hyvin erilaiselta, kun nykyinen hyvinvointivaltio rakennettiin 1960–80-luvuilla. Silloin työikäisiä oli paljon suhteessa ikääntyneisiin, ja hyvinvointipalvelut rakennettiin kasvavan väestön varaan.

– Hyvinvointivaltion vastuulle otettiin eniten tehtäviä, jotka olivat aiemmin kuuluneet perheille. Lasten päivähoito ja vanhustenhoito ovat tästä esimerkkejä.

Moisio huomauttaa, että hyvinvointivaltion rakentamisen aikaan Suomessa hallitsi suurelta osin yhtenäinen arvomaailma ja

Investoinnit koulutukseen kannattavat

Suomen väestö ikääntyy nopeammin kuin muissa EU-maissa, ja tämä kehitys on ollut nähtävissä jo pitkään. Harva osasi kuitenkaan ennakoida, että vähäisen syntyvyyden ja elinaikojen pitenemisen aiheuttamat muutokset olisivat niin suuria ja nopeita.

Eläketurvakeskuksen **Susan Kuivalainen** sanoo, että koulutustason nostaminen ja ylipäättään investoinnit inhimilliseen pääomaan ovat tehokkaita keinoja kompensoida työvoiman vähenemisestä syntyvää vajetta.

– Koulutus lisää tuottavuutta ja innovaatioita, joita tarvitsemme kansantalouden kakun kasvattamiseen.

Kuivalainen huomauttaa, että koulutuksella on myös selvä yhteys hyvinvoin-

nin eri osa-alueisiin. Koulutetut ihmiset tekevät keskimääräistä pidempiä työuria ja ovat terveempiä ja tyytyväisempiä elämäänsä.

– Koulutukseen laitettavat eurot tulevat takaisin, sillä koulutetut maksavat enemmän veroja ja maksavat niistä työuralla pidempään. He käyttävät myös vähemmän julkisia sosiaali- ja terveydenhoitopalveluja.

Kuivalaisen mukaan koulutuksen merkityksen osoittavat kiistattomasti monet tutkimustulokset. Niitä on tehty muun muassa Demography-tutkimusohjelmassa, jota hän vetää oman työnsä ohessa. Myös **Juha Alho** ja **Pasi Moisio** ovat mukana tutkimusohjelman hankkeissa.

”Mallia voisi ottaa työeläkejärjestelmästä, jossa käytetään paljon pitkän aikavälin ennusteita ja tehdään päätöksiä sen mukaan.”

JUHA ALHO
EMERITUSPROFESSORI

Hyvinvointivaltion asiantuntijat kuvattiin aurinkoisena päivänä Allas Sea Poolissa Helsingissä.

-kulttuuri. Sitten yhteiskunta on muuttunut moniarvoisemmaksi ja yksilökeskeisemmäksi.

Moision mielestä asiaa kannattaa kysyä uusilta sukupolvilta, sillä heillä on todennäköisesti erilainen käsitys hyvinvointivaltion ja yksilöiden suhteesta kuin heidän vanhemmillaan. Oman lisänsä tuovat maahanmuuttajat, joilla on omat tarpeensa ja odotuksensa hyvinvointivaltion roolista.

Tarvitsemme laajan väestöohjelman

Susan Kuivalaisen mielestä hyvinvointivaltion tehtävänä on jatkossakin turvata kansalaisten perustoimeentulo ja -palvelut.

Hän pohtii, että ”palvelulupauksena” voisi olla myös yhteiskuntarauha, joka on hyvinvointivaltion keskeinen tavoite.

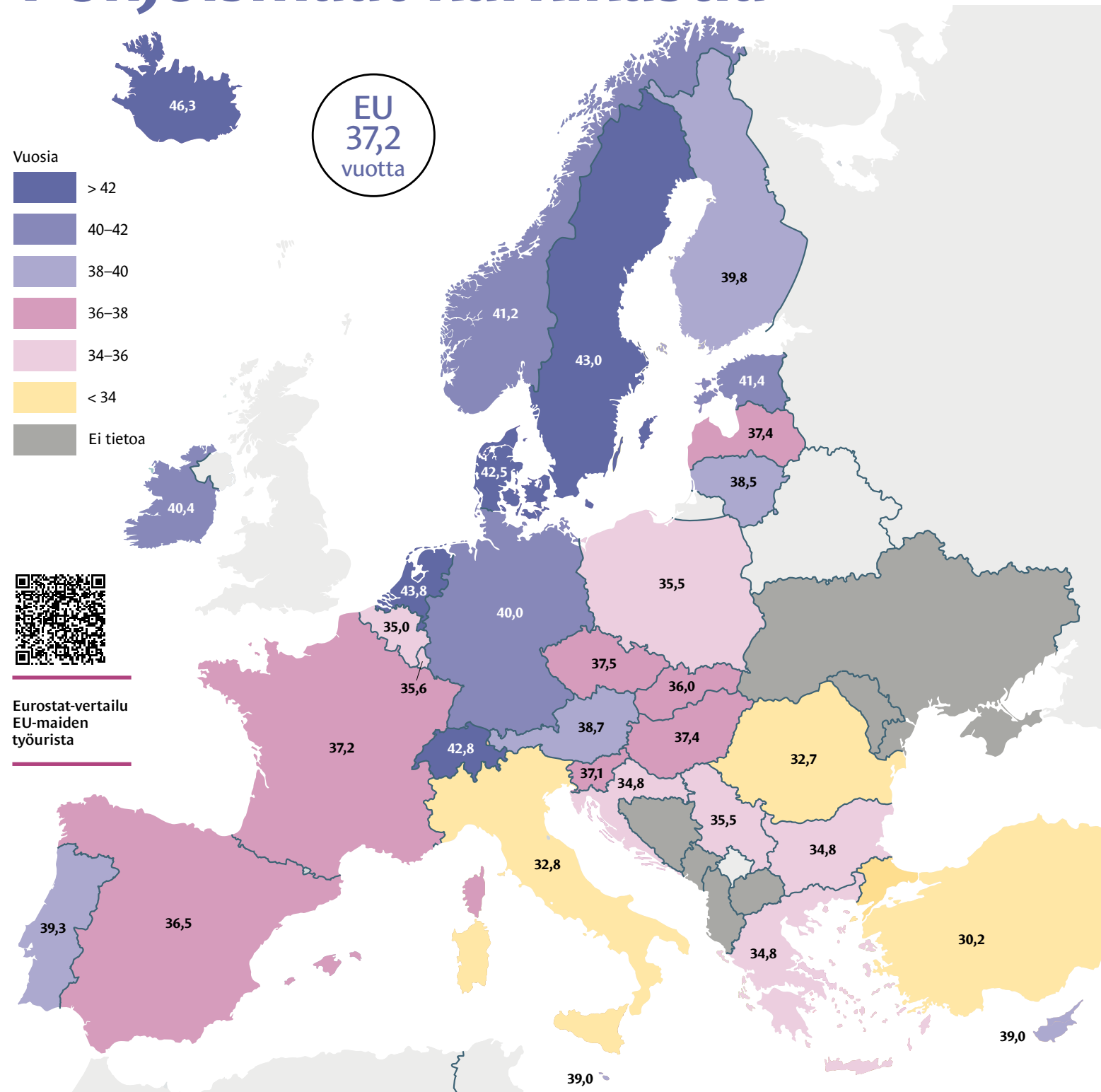
– Se edellyttää meiltä yhteiskunnan rakenteita ja politiikkaa, joka tukee ja luo turvallisuutta vastakkainasettelun sijaan.

Kuivalaisen mielestä Suomi tarvitsee väestöpoliittisen ohjelman, joka kattaa syntyvyyden lisäksi muitakin väestön kehitykseen oleellisesti liittyviä asioita. Siinä otettaisiin huomioon muun muassa nettomaahanmuuton ja alueellisten muutosten kaltaisia asioita.

– Suomella on kansallinen ilmastomuutoksen sopeutusohjelma. Väestörakenteen muutokselle tarvitaan vastaavanlainen kokonaisvaltainen tarkastelu, jossa asetetaan myös yhteiset tavoitteet. /

TEKSTI: ANTTI MIELONEN, MIKA VIDLUND, NIKO VÄÄNÄNEN
Kirjoittajat työskentelevät asiantuntijoina Eläketurvakeskuksen suunnitteluosaston ulkomaantiimissä.

TYÖURIEN PITUUDESSA Pohjoismaat kärkikastia

Eurooppalaisten työurat ovat pidentyneet keskimäärin reilut viisi vuotta parissa vuosikymmenessä. Pohjoismaissa työurat ovat lähes kymmenen vuotta etelän maita pidempiä. Suomi on jäänyt hieman jälkeen lähimmistä länsinaapureistaan.

Työurat ovat pidentyneet tasaisesti viime vuosina lukuun ottamatta notkaidusta yhtenä koronavuonna. Eurostatin tilastojen mukaan vuonna 2024 EU-alueella 15-vuotiaiden odotettu työuran pituus oli keskimäärin 37,2 vuotta. Vielä vuonna 2000 vastaava luku oli 32 vuotta eli työurat ovat pidentyneet keskimäärin reilut viisi vuotta.

Pisimmät työurat Pohjois-Euroopassa

Maiden välillä on suuria eroja. Euroopan kärki-maassa Islannissa työuran odotettu kesto ylittää 46 vuotta. Viiden kärjessä ovat lisäksi Alankomaat, Ruotsi, Sveitsi ja Tanska. Lähelle yltävät Viro, Irlanti ja Saksa, joissa työurat yltävät yli 40 vuoden.

Etelä- ja Itä-Euroopassa työurat jäävät kymmenisen vuotta lyhyemmiksi. Lyhyimmät työurat mitataan Romaniassa ja Italiassa, joiden työuran odote on alle 33 vuotta. Myös Kroatiassa, Kreikassa ja Bulgariassa työurat jäävät alle 35 vuoden.

Pohjoismaiden pitkiin työuriin liittyy korkea työllisyys myös ikääntyneissä ikäluokissa. Myös varhaiseläkemahdollisuuksia on vähemmän kuin Itä- ja Etelä-Euroopassa.

Eläkeiät ja työuran pituus

Vanhuuseläkeiän nosto pidentää yleensä työuria, mutta ei täysimääräisesti: työkyvyttömyys, työttömyys ja varhaiseläkereitit vaimentavat vaikutusta. Lisäksi vanhimman työvoiman työnteko on usein osa-aikaista. Erityisesti 1980–1990-luvuilla varhaiseläkkeiden yleisyys painoi työuria alas. Mutta viimeisimmät eläkeuudistukset ja eläkeikien nostot ovat myöhentäneet nopeasti eläkkeelle siirtymistä ja nostaneet eläkeiän kynnyksellä olevien työllisyys-astetta.

Mittaustavasta pari faktaa

Vuodesta 2014 alkaen Eurostatissa on mitattu odotettua työuran pituutta (Duration of Working Life). Se lasketaan yhdistämällä väestön eri ikäryhmien työvoimaan osallistumisasteet ja elinajanodotteet. Näin luotu indikaattori kuvaa, kuinka

monta vuotta 15-vuotias voi keskimäärin odottaa olevansa työvoimassa elämänsä aikana, joko työssä tai työttömänä. Eurostat on luopunut aiemmin käytössä olleesta työnjättöiän mittaamisesta, joka kärsi luotettavuusongelmista.

Pelkkä eläkeiän hilaaminen ylös ei yksistään ratkaise työurien pituutta. Ennen vuosituhannen vaihdetta useimmissa EU-maissa vanhuuseläkkeen ikäraja oli jo 65 vuotta, mutta toteutuneet työurat jäivät silti nykyistä lyhyemmiksi. Työkyvyn tukeminen, työllisyyspolitiikka ja työolojen kehittäminen ovat keskeisiä tukitoimia, jotta ihmiset todella jaksavat pysyä työssä pidempään.

Miesten ja naisten työurissa eroja

Sukupuolten väliset erot työurien pituudessa ovat EU:ssa edelleen huomattavat, vaikka ne ovat kaventuneet selvästi 2000-luvulla. Vuonna 2000 miesten ja naisten työuran ero oli 7,1 vuotta.

Vuonna 2024 ero oli runsaat neljä vuotta: miesten työuran odote oli keskimäärin 39,2 vuotta ja naisten 35 vuotta.

Suomessa sukupuolten välinen kuilu on kaventunut pienimmäksi koko EU:ssa – vain 0,6 vuotta. Virossa, Latviassa ja Liettuaassa naisten odotettu työura on hieman pidempi kuin miesten, mikä on harvinaista. Sen sijaan Etelä-Euroopassa, erityisesti Italiassa, Maltalla ja Kreikassa, erot ovat edelleen suuria ja miesten työurat useita vuosia naisia pidempiä.

Osassa entisiä itäblokin maita miehillä ja naisilla on myös yhä erilaiset eläkeiät, jotka osaltaan madaltavat naisten työuran pituuksia. Puolassa miesten eläkeikä on 65 vuotta, mutta naisilla vain 60 vuotta. Myös Romaniassa ja Kroatiassa eläkeiät ovat naisilla yhä miehiä matalampia. Samoin on myös Itävallassa.

Lisäksi Tšekissä ja Slovakiassa lasten lukumäärä alentaa naisten eläkeikää enimmillään viidellä vuodella. Samanlainen lapsilukuun perustuva järjestelmä on myös Virossa, jossa kuitenkin mitataan EU:n pisimpiä työuria. /

Suomessa nainen lähes yhtä pitkään työssä kuin mies

TYÖURAN PITUUS vuonna 2024 oli Suomessa Eurostatin mukaan 39,8 vuotta. Se on selvästi EU:n keskiarvoa pidempi, mutta jää jonkin verran muista Pohjoismaista.

Suomessa trendi on ollut nousujohteinen, mutta tahti on ollut EU:n keskiarvoa hitaampaa. Vuodesta 2000 lähtien suomalaisten työurat ovat pidentyneet 3,4 vuodella.

Suomessa sukupuolten välinen ero työurien pituudessa on pieni: miehen työura kestää keskimäärin 40,1 vuotta ja naisen 39,5 vuotta. Vähäistä eroa selittää naisten korkea työvoimaosuus, jossa työllisyysasteella on suuri merkitys.

Kansainvälisesti on ainoitlaa-tuista, että 55–64-vuotiaiden naisten työllisyysaste on jopa korkeampi kuin miesten. Suomessa jäädään edelleen jälkeen kärkimaista erityisesti 60 vuotta täyttäneiden miesten osalta.

Työurien pituus on Suomessa yksi keskeisistä eläkepolitiikan mittareista. Vuosina 2005 ja 2017 tehdyt eläkeuudistukset ovat tavoitteidensa mukaisesti nimenomaan pidentäneet työuria.

Suomessa seurataan erikseen työeläkekisteripohjaista mittaria, jossa huomioidaan vain työeläkeva-kuutettu työ ennen eläkkeelle siirtymistä. Tällä mittarilla suomalaisten keskimääräinen työura on viime vuosina ollut noin 32–33 vuotta.

Luku on Eurostatin indikaattoria matalampi, koska laskentatapa rajaa pois esimerkiksi eläkkeen rinnalla tehdyn työn ja huomioi nuorena työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet, jotka lyhentävät keskiarvoa.

Vertailutietoa työurien pituudesta Etk.fi-palvelussa

Onnistunut vuorovaikutus syntyy kohtaamisissa

Älä vähättele tunteita

Teemme päätöksiä tunteella useammin kuin haluamme myöntää. Ei siis ole yhdentekevää, millaisessa tunnetilassa menemme tapaamiseen tai puhumme muutoksesta.

Teräsbetonisillan suunnittelussa on parempi keskittyä faktoihin kuin fiilikseen, mutta kun kyse on uusien toimintatapojen opettelusta, tunteilla on aivan toinen merkitys.

Uudesta innostumiseen ja muutosten mukana pysymiseen auttaa ennakkoluulottomuus ja kyky nähdä asioiden myönteiset vaikutukset. Ihmiselle luontainen ensireaktio uuden edessä on kuitenkin pelko ja epävarmuus. Tuttu on aina turvallisempaa.

– Siksi muutostilanteessa tarvitaan tavallista enemmän vuorovaikutusta, korostaa resilienssivalmentaja **Ella Koota** Valoria Oy:stä.

Resilienssi tarkoittaa kykyämme muokkautua ja pysyä toimintakykyisenä vaikeissakin muutostilanteissa ja palautua niistä.

Resilienssiä osoitti esimerkiksi suomalaisten kyky siirtyä nopeasti etätyöhön pandemiarajoitusten aikana. Pikkujoulujakin järjestettiin etänä, mutta aidon kohtaamisen tarvetta ruutu ei täysin korvaa.

– Kanava ei kuitenkaan ole ratkaisevaa, vaan ratkaisevaa on lähestymistapa vuorovaikutukseen. Verkon välitykselläkin voi tulla kuulluksi, Koota toteaa.

Puhu ihmiseltä ihmiselle

Onnistunut vuorovaikutus edellyttää luottamusta, joka syntyy parhaiten ihmisten kohdatessa. Älä siis piiloudu tittelisi taakse, kun olet se, joka yrittää saada muut mukaan muutokseen.

Kun kohtaat epäluuloa ja vastustusta, ymmärrä se

normaalina tunnereaktion ja osoita arvostavasi toisen näkökulmaa. Kysy tarkentavia kysymyksiä ja ota jokainen ryhmän jäsen mukaan keskusteluun.

Muista tuoda esiin uusien toimintatapojen hyötyjä myös yksilötasolla. Laskelmat firman tuloksen tai asiakaskokemuksen parantumisesta eivät motivoi, jos taustalla on pelko oman työkuorman kasvamisesta.

Jos huomaat itse suhtautuvasi muutoksiin jo lähtökohtaisesti negatiivisesti, mieti mistä se johtuu. Onnistuisitko kääntämään epäluulon uteliaisuudeksi? Kaikki uudistukset eivät vie huonompaan suuntaan, vaikka joskus niin olisikin käynyt. Muistele, mistä kaikista muutoksista olet jo elämässäsi selvinnyt.

– Jos huomaat itse suhtautuvasi muutoksiin jo lähtökohtaisesti negatiivisesti, mieti mistä se johtuu. Onnistuisitko kääntämään epäluulon uteliaisuudeksi? Kaikki uudistukset eivät vie huonompaan suuntaan, vaikka joskus niin olisikin käynyt. Muistele, mistä kaikista muutoksista olet jo elämässäsi selvinnyt.

Epävarmuus luo uhkakuvia

– Epävarmuus synnyttää helposti uhkakuvia, joten tiedon saanti ja tilanteen tasalla pysyminen on muutostilanteessa todella tärkeää, Koota korostaa.

Muutos, sen vaiheet ja lopputulos kannattaakin selvittää itselleen mahdollisimman tarkasti etukäteen. Mitä enemmän tiedämme tulevasta, sitä helpompaa siihen on siirtyä.

Keskustelun merkitystä ei voi muutostilanteessa liikaa korostaa. Ilman toimivaa keskustelukulttuuria ei synny luottamusta eikä osallisuuden tunnetta, mikä taas nakertaa sitoutumista työnantajaan, työtehtäviin ja uuden opetteluun. Ajatusten peilaaminen muiden kanssa lisää ymmärrystä ja uskoa siihen, että kaikesta selvitään.

Keskustelun merkitystä ei voi muutostilanteessa liikaa korostaa.

Jotta kuppi ei kaatuisi

Muutoksiin on hyvä saada tutustua etukäteen. Vuorovaikutus ja muutoksen sanoitus on siksi äärimmäisen tärkeää. Tieto vähentää epävarmuuden tunnetta.

Uuden toimintatavan tai järjestelmän käyttöönotto kannattaa ajoittaa ajankohtaan, jolloin muutoksen kohteena oleva ei joudu kohtaamaan useita uudistuksia yhtä aikaa. Jos työ- ja elämäntilanne on jo ennestään stressaava, aivot eivät kykene muokkautumaan enää uusiin tapoihin.

Arvosta muiden näkemyksiä

Muutosvastarinta on luonnollinen reaktio, joten älä sivuuta omia äläkä kollegoidesi tunteita.

Pyri luomaan luottamuksellinen ilmapiiri. Ole mukana ihmisenä. Jos et tiedä vastausta, sano se suoraan ja lupaa selvittää asia.

Osoita arvostavasi muidenkin näkökulmia äläkä vähättele entisiä tuttuja ja turvallisia toimintatapoja.

Muista rakentavat keskustelunavaukset, kuten ”Ymmärsinhan oikein...”, ”Voisitko ajatella sellaista vaihtoehtoa, että ...”.

Kun muutos pelottaa

Mieti, mikä tulevassa epäilyttää. Hanki tietoa: keskustele työkavereiden ja perheen jäsenten kanssa. Mitä enemmän tiedämme tulevasta, sen vähemmän se pelottaa.

Keskustelu muiden kanssa voi myös tuoda oivalluksen, ettei kyseessä olekaan niin mullistava asia kuin kuvittelet.

Selvitä muutoksen myönteiset vaikutukset omaan työhösi tai elämäsi.

Älä yritä lakaista tunteita maton alle, ne kuuluvat elämään – myös työelämään.

Oluen valmistus on tekniikkaa ja taidetta

Eläketurvakeskuksen ylimatemaatikko Kaarlo Reipas on palkittu olutharrastaja. Työeläkepäivään hän suunnittelee lehden syntymäpäivää juhlistavan oluen.

Miten innostuit olutharrastuksesta?

– Kipinä syttyi opiskeluaikana. Kaverini vei minut olutravin-tola Pikkulintuun Puotilassa. Maistelimme erilaisia oluita, ja tajusin miten monipuolinen juoma se voi olla.

Olen kotoisin Hämeestä, ja äitini puolen suvussa on tehty tummaa ja makeaa sahtia. Äitini huomasi innostukseni. Hän vihki minut suvun sahtireseptiin ja tekemisen saloihin.

Siitä oli luonteva siirtyä oluisiin. Kotiolutkilpailuihin osallistuin ensi kertaa vuonna 2017. Palkintojen myötä olen tehnyt yhteistyötä myös kaupallisten panimojen kanssa ja edustanut Suomea Pohjoismaiden mestaruuskilpailussa.

Mikä oluttyyli on vahvinta osaamisaluetta?

– Pitkään kypsytytetyt, maustamattomat hapanoluet. Olen voittanut niillä Valtakunnallisen kotiolutkilpailun hapan-olutsarjassa kultaa kolmena vuonna. Nämä oluet mukailevat perinteisiä belgialaisia lambic- ja flanders red ale -tyylejä.

Hapanoluissa villihiivat ja maitohappobakteerit näyttävät oluthiivan ohella tärkeää roolia makuprofiilin luomisessa. Minulla on omia hiivakantoja, joita kasvatan ja hyödynnän. Välillä kerään itsekkin luonnosta villihiivoja.

Perinteistä lambic-olutta voi valmistaa vain Senne-joen laaksossa Belgiassa. Osana valmistusprosessia käymätön olut eli vierre siirretään laakeisiin astioihin ja panimon ikkunat

”Harrastuksessa yhdistyy kemia, mikrobiologia, fysiikka ja matematiikka.”

avataan. Näin vierteeseen leijailee jokilaaksosta hiivoja ja bakteereja, jotka tuottavat oluttyylille ominaisen kuivan, happaman ja viinimäisen makumaailman.

Mikä on olennaista oluen valmistusprosessissa?

– Valmistusprosessin puhtaus. Lisäksi jokaisessa tyyliässä on omat juttunsa, ja se tekee harrastuksesta mielenkiintoisen.

Humalavetoisissa oluttyyleissä kuten IPA:ssa kriittistä on happikontaktin välttäminen, hapanoluissa pitkä kypsytyks ja lagereissa mäsäystekniikat sekä hyvin mietitty mallasresepti.

Mitä yhteistä on matematiikalla ja oluen panemisella?

– Olutharrastuksessa yhdistyy kemia, mikrobiologia, fysiikka ja matematiikka.

Matematiikkaa tarvitsen, kun laadin reseptiä ja haluan, että olut pysyy tiettyjen tyylijarjojen sisäpuolella. Esimerkiksi oluen katkeruutta arvioidaan international bitterness unit eli IBU-lukemalla, jota voidaan arvioida laskukaavojen avulla. Mutta kyse ei ole pelkistä raaka-aineiden määristä, vaan koko prosessista. Oluen valmistus on yhdistelmä tekniikkaa ja taiteellista visiota.

Mitkä ovat erikoisimpia kokeilujasi?

– Olen tehnyt muun muassa mojito-olutta. Se oli gose-tyyppinen hapanolut, jonka teimme yhdessä entisen kollegani Sankalan Mikon kanssa. Oluessa oli hänen kasvattamaansa minttua, ja tietysti limeä.

Olen tehnyt myös dubbel-olutta (tumma belgialainen luostariolut), jossa oli kaksi kiloa Tupla-suklaapatukioita. Viimeisin erikoisempi olut oli pizzasta inspiraation saanut Sigmargherita. Siinä oli tomaattipyreetä ja basilikaa.

Työeläkeolut

- Työeläke-lehti täyttää 60 vuotta – juhlan kunniaksi erikoisolut
- Maistettavissa lehden syntymäpäiväalueella Työeläkepäivässä 5.11. Finlandia-talolla
- Saksalainen pils modernilla twistillä
- Suunmyötäinen ja maultaan tasapainoinen yhdistelmä vanhaa ja uutta
- Reseptin on laatinut Kaarlo Reipas, toteutuksesta vastaa United Gypsies -panimo.

Mikä harrastuksessa on parasta?

– Olutmaailma on valtavan monipuolinen ja harrastajana pääsee kokeilemaan asioita, joita kaupalliset panimot eivät tee. Olen tehnyt yhteensä noin 200 erilaista olutta. Kehitän reseptit aina itse ja sovellan ne omalle laitteistolleni.

Parasta harrastuksessa on kuitenkin jakaa onnistumiset muiden kanssa. Kotioluillani olen käännyttänyt oluenjuojaksi useamman ystävän, joka ”ei juo olutta”.

Miltä lehden 60-vuotissynttäreitä juhlistava Työeläkeolut maistuu?

– Lakisääteinen pils on suunmyötäinen ja maultaan tasapainoinen yhdistelmä vanhaa ja uutta. Työeläkkeessä bis-marckilainen perusta yhdistyy Yhdysvalloista peräisin oleviin maksuperusteisiin elementteihin. Työeläkeoluessa olen tuonut saksalaisen mallas pohjan päälle sitruksista raikkautta moderneilla amerikkalaisilla humalalajikkeilla. /

Kaarlo Reipas on voittanut kahdeksan mitalisijaa Valtakunnallisissa kotiolutkilpailuissa.

Aikanaan Jaakko Tuomikoski vaikutti eläkeneuvotteluryhmän vakuutusmatemaattisena asiantuntijana.

Takavuosien eläkegurun, Jaakko Tuomikosken, lempilause:

Kuka kantaa riskit?

Rahan kiertokulku on oleellinen piirre työeläkejärjestelmässä. Työtä tekevien tuottamalla varoilla maksetaan pääosa eläkkeellä olevien eläkkeistä ja osa rahastoidaan maksajien omia eläkkeitä varten. Kysymme Jaakko Tuomikoskelta, kenen rahoja eläkemiljardit ovat.

Tulevaisuudessa eläkkeiden rahoitus on yhä enemmän sijoitustuotosten varassa. Kenen rahoja työeläkeyhtiöt oikeastaan sijoittavat?

– Ne ovat meidän kaikkien, niin nykyisten kuin tulevienkin eläkkeensaajien eläkkeitä varten kollektiivisesti koottuja varoja, **Jaakko Tuomikoski** luonnehtii eläkemiljardeja.

– Juridisesti ne kyllä ovat työeläkelaitosten varoja, mutta ne ovat työnantajien ja työntekijöiden yhteisesti keräämiä ja tarkoi-

tettu turvaamaan eläkkeet tulevaisuudessa.

– Toisin kuin moni luulee, eläkevarat eivät ole kenenkään omakohtaisia.

Tuomikoski korostaa, että kyse ei ole myöskään valtion varoista. Laki sanoo, että niitä ei voi käyttää mihinkään muuhun tarkoitukseen. Niillä voi ainoastaan turvata eläkkeiden rahoittamista.

JO NOIN NELJÄNNEs eläkkeensaajille maksetuista eläke-euroista tulee rahastoista.

– Systeemi tehtiin niin, että alkuvaiheesta 1962 alkaen kerätty työeläkevakuutusmaksu oli alkuun paljon korkeampi kuin eläkemeno, jolloin rahoja kertyi. Tätä jatkettiin ja nyt on sitten mitä sijoittaa, Tuomikoski palauttelee mieleen varautumisen ideaa.

Reilussa kuudessa vuosikymmenessä eläkevaroja on saatu kokoon nyt noin 270 miljardia euroa. Valtaosa sijoitusvaroista on sijoitettu noteerattuihin pörssiosakkeisiin,

ja siten rahastotkin liikahtelevat pörssiä peilaten.

– Omalla riskinkantokyvyllään eläkelaitos tavoittelee varoille parasta tuottoa. Ensijainen riskin kantaja on kukin eläkelaitos itse, Tuomikoski sanoo.

HAJAUTETUN ja yhteisvastuullisen työeläkejärjestelmän sijoitustoiminnan sääntelyssä on omat niksinsä. Yksityisaloilla yksi sellainen on osaketuottosidonnainen lisävuokutusvastuu (olv). Sen tarkoituksena on parantaa tuottoja kannustamalla TyEL-laitoksia ottamaan sijoituksissaan enemmän osakeriskiä. Mekanismi siirtää osan riskistä koko järjestelmän hartioille.

– Olv-tekniikka on suunniteltu varmistamaan, että kokonaisriskit ovat hallittavissa eikä kasvaviin osakesijoituksiin liittyvä riski ylittäisi järjestelmän kantokykyä.

Kun olv-mekanismi tuli ensi kertaa käyttöön vuonna 2006, Tuomikoski vastusti sitä hajautuksen vähenemisen vuoksi. Nyt hän arvelee olleensa väärässä.

– Tietämys sanoo, että pitkällä aikavälillä osakkeet tuottavat parhaiten. Näin on myös käynyt, eikä hajautuksen vähenemisestä ole koitunut haittaa.

Toisaalta, jos joku sijoittaa vastuutaan laiminlyöden, vastuu jakautuu viime kädessä

sä kaikkien toimijoiden kesken. Tämä tarkoittaa, että koko järjestelmä kärsii, jos yksi toimija epäonnistuu sijoituksissaan.

– Siksi on äärimmäisen tärkeää, että kaikki toimijat noudattavat tarkkaa riskinhallintaa, Tuomikoski muistuttaa.

TUOTTOVAATIMUSKIN on sidottu osakkeiden keskituottoon. Jos osakekurssit laskevat, myös tuottovaatimus laskee.

– Jos taas osakekurssit nousevat, silloinkin rahat eivät mene hukkaan vaan tulevat järjestelmän hyväksi, koska silloin tuottovaatimuskin nousee, Tuomikoski selittää.

Vastaavasti, jos osakkeet nousevat ennen kuin eläkelaitoksella on vastaavaa pottia sijoitettuna, se ei täytä vaatimusta.

– Silloin tulee hätä käteen, ja juuri niitä tilanteita varten laitoksen oman riskinhallintaosaamisen on oltava kunnossa ja lopulta Finanssivalvonta herättelee, jos muu ei auta.

RISKITÖNTÄ sijoitusta ei ole olemassa. Ei myöskään riskitöntä eläkejärjestelmää, kaikissa niissä on omat riskinsä.

– Miten kantti pitää, jos tuottoja ei tulisi-kaan moneen perättäiseen vuoteen? Siitä riskienhallinnassa on kyse.

– Olennaista on, kuka sen riskin kantaa.

Tämä on lempilauluni vuosikymmenten takaa, Tuomikoski sanoo.

Joko sijoitustoiminta ohittaa vakuutus- tuotteen, kun työeläketurvassa korostuvat yhä enemmän riskipitoiset piirteet?

– Sijoitustuotot ovat tärkeä osa kokonaisuutta, mutta ne eivät saa missään oloissa ohittaa vakuutustuotteen perusajatusta.

”Eläkevarat eivät ole kenenkään omakohtaisia.”

Hän korostaa, että työeläkejärjestelmässä on edelleen kyse siitä, että tehdyn työuran jälkeen työntekijöille turvataan kohtuullisen kulutustason takaavat eläkkeet. Tätä sanotaan eläkelupaukseksi.

Tuomikoski näkee, että sosiaalivakuutus ja sijoittaminen eroavat siinä, että lakisääteinen sosiaalivakuutus perustuu yhteisvastuuseen.

– Kun taas sijoittamisessa korostuu yksilöllinen vastuu ja tuottojen tavoittelu. Lopputulokseen syntyy suurta vaihtelua, joka ei sovi työeläkkeen tarkoitukseen. **✓**

Työeläkettä 75-vuotias Tuomikoski on nauttinut vuodesta 2011 lähtien. Ilmarisessa näköalapaikalla kolme vuosikymmentä (1981–2011) työskennellyt Tuomikoski seurasi läheltä työeläkejärjestelmän kehittymistä. Aikanaan hän vaikutti eläkeneuvotteluryhmän vakuutusmatemaattisena asiantuntijana ja oli Ilmarisen varatoimitusjohtajana.

Tapasimme Jaakko Tuomikosken Taiteiden yössä Helsingissä ennen keikkaa. Pianonsoitto ja sävellystyö kulkevat edelleen matkassa.

Posti Green

Tutustu Eläketurvakeskuksen julkaisuihin www.etk.fi/julkaisut/

Miksi työkyvyttömyyseläkkeiden hylkäykset ovat lisääntyneet?

Tutkimus tarkastelee työkyvyttömyyseläkehakemusten hylkäysosuuden nousua vuodesta 2007 alkaen. Siinä analysoidaan, miten hakijoiden taustatekijät ja hakemuserusteet liittyvät kehitykseen sekä pohditaan, mistä hylkäysten yleistymisen johtuu.

**Mikko Laaksonen, Jyri Liukko
ja Juha Rantala**

Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 4/2025

Suomen työeläkkeensaajat 2024

Julkaisu sisältää tilastotietoa ja Suomen työeläkkeensaajista, työeläkkeelle siirtyneistä ja työeläkemenosta.

Tilaston tiedot kattavat koko yksityisen ja julkisen sektorin lakisääteisen eläketurvan mukaiset etuudet. Tilastoa on julkaistu vuodesta 1996 lähtien.

Suomen virallinen tilasto
Eläketurvakeskuksen tilastoja 5/2025

Eläkebarometri 2025

Vuosittain toteutettavassa Eläkebarometrissa selvitetään suomalaisten mielipiteitä eläketurvan tuntemisesta, eläkeajan toimeentulosta, eläkejärjestelmän toiminnasta ja luottamuksesta eläkejärjestelmään. Tänä vuonna selvitettiin myös suomalaisten näkemyksiä eläkeuudistuksesta.

**Sanna Tenhunen
ja Susan Kuivalainen**
Eläketurvakeskuksen raportteja 05/2025

Lue faktaa ja tilaa uutiskirjeemme! www.etk.fi/uutiskirje/

Työeläke

Työeläke-lehti – asiantuntijan apuna jo 60 vuotta

Uusi alalla? Seuraa eläkealan trendejä ja työelämän ilmiöitä.

Tilaa
printtilehti
maksutta
kotiisi

Tutustu
tuoreeltaan
Työeläkelehti.fi-
verkkolehteen

Liity
uutiskirje-
jakeluumme